

ΓΡΑΦΗΘΝ
ΘΑΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΝΙΟΥ 59

Έκαστον φύλλον τιμάται
λεπτόν 20

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ
Έν Έλλάδι... Δρ. 10.
Έν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΒΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περὶ Ἰδρυτοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου, ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.
 Νεοελληνικοὶ τύποι: Ὁ Τραμπούνογαλάντης, ὑπὸ Θ.
 Φιλαλληγική Πανακοθήκη. Ἰωάννης Στοῦαρτ Βλάκης, ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
 Ἀνά τὴν Ἑλλάδα: Ὀδοιπορικαὶ σημειώσεις. Ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκά. Ἀπὸ Λεβαδείας εἰς Χαϊρώνειαν καὶ Ὀρχομένον. Ἀπὸ Ὀρχομένου εἰς Ἀθήνας. Ἰπὸ Γ. Φραγκοῦδι. (Τέλος).
 Ἡ Κρυφοφιλημένη, ποίημα Α. Ι. Μάργαρη. Κλοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη (Συνέχεια).
 Παρὰ τῷ κ. Πανωρίῳ. Καλλιτεχνικὴ ἐπιστοφίς. Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐχώρια — Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία. — Φιλολογία. — Καλλιτεχνία. Ἐφημερίδες. Ἀνέκδοτα. — Περὶ τῆρα. — Ποικίλα. Ἰδιαιτέρα γράμματα. Νέα βιβλία.

ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΤΕΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Εἰς τὸ Ἄστυ τῆς 6 Φεβρ. ἀνέγνωμεν ἄρθρον περὶ τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου πραγματευόμενον καὶ μετὰ τινος δριμύτητος γεγραμμένον, εἰς ὃ, καθ' ὃ ἀφορῶν ἐν τῶν σπουδαιῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον ὀλίγας λέξεις νὰ προσθέσωμεν μᾶλλον ἢ ν' ἀπαντήσωμεν.

Ὅτι τὸ σχολεῖον διὰ τὰ παιδιά, τοῦτο ἐστὶ τὸ θέατρον διὰ τὸν λαόν, ἐντολήν ἔχον τὴν ἀνύψωσιν τοῦ νοός, τὸν ἐξευγενισμόν τῆς καρδίας καὶ τὴν ἐξοικειώσιν πρὸς ὃ, τι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ φιλολογία δύναται νὰ παραγάγῃ ἐντελέστερον ἅμα καὶ ὑψηλότερον. Τούτου ἕνεκα τὰ ἐπισημότερα τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ὡς ἐν τῶν πρωτίστων ἐγκυκαυχημάτων αὐτῶν ἐπιδεικνύουσι τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν θέατρον, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν δραματοῦργοι, οἱ Σοφοκλεῖς καὶ Ἀριστοφάνεις, οἱ Βολταίροι καὶ Ρακίνοι, οἱ Σαίξπηραῖοι, οἱ Γαίται καὶ οἱ Σχίλλεροι, καταριθμοῦνται μετὰ τῶν ἐνδοξοτέρων ἱστορικῶν αὐτῶν ἀνδρῶν. Τούτου ἕνεκα ἐπίσης ἡ παραμέλησις ἰδρύσεως καὶ καταλλήλου μορφώσεως ἐθνικοῦ θεάτρου πρέπει νὰ ἐπιτιμᾶται ὡς παραγνώρισις ἑνὸς τῶν εὐγενεστέρων συμφερόντων τοῦ ἔθνους. Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο μὲν πληρέστατα συμφωνῶ μετὰ τοῦ Ν. τοῦ Ἄστεος, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς καὶ ὡς πρὸς τοὺς λόγους εἰς οὓς ὑπ' αὐτοῦ ἀποδίδεται ἡ μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν ἔλλειψις τοῦ θεάτρου. Κατ' ἐμὲ, οὐχὶ εἰς τὴν πενίαν δραματολογίου καὶ τὴν μὴ ὑπαρξίν ἠσκημένων ἠθοποιῶν ἀποδοτέα ἢ στέρησις τοῦ θεάτρου, ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ ἀνάπαλιν. Ἄν εἴχαμεν θέατρον, καὶ δραματολόγιον ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἴχαμεν, καὶ ἀξιόλογοι ἠθοποιοὶ δὲν θὰ ἔλειπον.

Καὶ ὡς μὲν πρὸς τὸ πρῶτον, εἰς τὴν ἐπιτομον ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας,

ἦν τῷ 1877 ἐξέδωκα γαλλιστὶ, εὗρισκω ἐν τέρμ. Β', σελ. 189 καὶ ἐπομέναις ἀριθμοῦμένους περὶ τοὺς 96 συγχρόνους δραματογράφους Ἑλλήνας, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἀριθμοῦμενα πολὺ ὑπὲρ τὰ 200. Ἐγραφα δὲ καὶ ἐξέδωκα τὴν ἱστορίαν ἐκείνην ἐν Βερολίῳ, ἐνθα ἐπόμενον ἦν ἡ ἀπαριθμοσίς μου νὰ ἠλαττοῦτο πολὺ τῆς ἀληθείας. Ἐκτοτε δὲ πολλὰ καὶ ἄλλων, ἢ πλείστα αὐτῶν ἐκείνων νεώτερα ἔργα εἰσι βεβαίως προσθετέα εἰς τὸν κατάλογον. Πλὴν δὲ τῶν πρωτοτύπων ἔργων ὑπάρχουσι καὶ ἀσυγκρίτως ἐκείνων πολυπληθέστεραι μεταφράσεις, ἔμμετρα ἢ πεζαί, τῶν πλείστων δραματικῶν ἀριστουργημάτων τῶν ξένων φιλολογῶν.

Ὅτι οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ καὶ οἱ ἀρχαῖοι τὸ εἶπον, καὶ οὐχ ἦττον ἐπιμόνας καὶ δικαίως ὁ Ν. τοῦ Ἄστεος. Ἡ δραματικὴ ποίησις, πρῶτον ἐστὶ ποίησις, καὶ ὅστις εἰς αὐτὴν ἐπιδίδεται ἀνευ γνησίου οἴστρου καὶ ἀνευ ἐμπνεύσεως τοῦ Μουσιοῦ, δὲν δύναται ἢ ψυχρὰ καὶ ἀνούσια νὰ παράγῃ, καὶ ν' ἀποτυγχάνῃ οἰκτρῶς· δεύτερον ἐστὶ τέχνη, ὁ δυσχερέστατος μάλιστα τῶν κλάδων τῆς φιλολογίας, περὶ οὗ ἀρχαῖοι καὶ νῦν πλείστα καὶ σοφώτατα ἔγραψαν· ὅστις δ' ἀξιοῖ ν' ἀσκήσῃ αὐτὴν χωρὶς βαθείας σπουδῆς τῆς, δὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ πλείονα ἐπιτυχίαν τοῦ ἀξιοῦντος νὰ παραγάγῃ εἰκόνας καὶ συμπλέγματα γλυπτικά, οὐ μόνον μὴ ἔχων σπινθῆρα τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Ἀπελλοῦς καὶ τοῦ Πραξιτέλου, ἀλλὰ καὶ, τὸ στοιχειώδεστερον, μὴ διδαχθεὶς κἄν τοὺς κανόνας τῆς τέχνης αὐτῶν. Τίς εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐγκύψας ἀγνοεῖ ὅτι ἐνδιαφέρουσα πλοκή, ὅτι συνεπὴς καὶ ἐντεχνος λύσις, ὅτι ἀκριβεία χαρακτηρισμοῦ, εἰσι προσόντα καὶ τοῦ μετριωτάτου δράματος ἀναπόφευκτα;

Ἄλλως ὅμως θὰ εἶχε τὸ πρῶγμα ἂν ἠτύχοῦμεν νὰ ἔχαμεν θέατρον· τὸ θέατρον θὰ παρῆγε τοὺς ποιητάς. Πρὶν ὑπάρξῃ σκηνή, δὲν ὑπῆρξε δράμα ἐν Ἀθήναις. Μόλις ἐπὶ Θεσπίδος ἰδρύθησαν τὰ θεῖα, καὶ ἀνέκυψεν εὐθύς ὁ Αἰσχύλος, καὶ τοῦτον παρηκολούθησε πᾶς ὁ ὄμιλος τῶν δραματοποιῶν, ὁ τὰς Ἀθήνας οὐχ ἦττον τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἠρώων αὐτῶν δοξάσας. Καὶ, ἵνα εἰς σημερινὸν παράδειγμα καταβῶ, ἡ Ρωμανία μόλις ἀνεκτήσατο τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, καὶ ἐμερίμησε περὶ οἰκοδομῆς καὶ ὀργανώσεως θεάτρου Ρωμουνικοῦ, καὶ ἔκτοτε, ἀλλ' ἔκτοτε μόνον, ἔχει καὶ τοὺς δραματοῦργούς τῆς, ὡς ὁ παρ' ἡμῖν σήμερον ἐμπεισιτετευμένος λόγιος πρέσβυς συνέγραψε δεκατέσσαρα δράματα.

Ἐνθα σκηνὴ δὲν ὑπάρχει, ὀλίγοι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἱκανωτέρων θὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὸ νὰ ματαιοπονώσι γράφοντες δράματα, καὶ ἂν τινες τοιοῦτοι ὑπάρξωσιν, ὡς δραματοῦργοι δὲν θὰ δύνανται νὰ θεωρηθῶσι, καθ'

ὅσον δὲν θὰ ὑπάρχῃ τὸ κοινὸν νημόνων θεατῶν, εἰς ὃ ἀνήκει ν' ἀναγνώσιον αὐτῶν τὴν ἀξίαν καὶ νὰ κυρώσῃ τὰ ἔργα των.

Ἄλλὰ καὶ ἡ τῶν ἠθοποιῶν μόρφωσις προαπαιτεῖ, ἢ τοῦλάχιστον συναπαιτεῖ, τοῦ θεάτρου τὴν ἰδρυσιν. Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτωμα νὰ μνημονεύσω, ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ πατήρ μου, δι' ἐπιμόνου ἐνεργείας, καὶ διὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἣν ἐξήσχει ἐπὶ τοῦ θεοῦ του, τοῦ τότε ἡγεμόνος Ἀλεξ. Σούτσαου, κατῶρθωσε τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ σύστασιν ἑλληνικοῦ θεάτρου.

Μόλις δὲ τοῦτο καταρθώθη, πρὸς μέγαν ἐνθουσιασμόν τῶν ἐκεῖ παροικούντων Ἑλλήνων, καὶ αὐτῶν τῶν τότε ἑλληνισθέντων Ρωμούνων, καὶ τότε κατὰ πρῶτον ἐγνώσθη ὅτι ἡ νηπιάζουσα ἐτι φιλολογία ἡμῶν εἶχεν ὅμως οὐχ ἦττον καὶ τινὰ δράματα, ἀγνωστα ἄλλως μείναντα, ὡς τὰ τοῦ Ζαμπελίου, καὶ τινὰς μεταφράσεις ἐκ Γάλλων καὶ Ἰταλῶν ποιητῶν, ἐκ τοῦ Κοτσεβοῦ, κτλ., καὶ τότε ἐπίσης τὸ πρῶτον ἀνέβησαν εἰς τὴν σκηνὴν Ἑλλήνες ἠθοποιοὶ, ἀγύμναστοι ὅμως, ὡς ἦτον ἐπόμενον, ἐν οἷς δυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν καὶ τοῦ ἑπειτα ἐν Ἑλλάδι διαπρεπῶς πολιτευσαμένου Σωμάνη, καὶ ἐξ ὧν προέκυψε καὶ ὁ ἀριστοτέχνης Δρακούλης.

Καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ δ' Ἑλλάδι οὐδὲ εἰς ὑπῆρχεν ἠθοποιός, οὐδὲ καθ' ὑπόνοιαν, μέγιστος ὅτου ἔλθων ὁ Ἰταλὸς Σανσόνης, ἔκτισε τὸ θέατρον του. Τότε νῦν εὐμαθεῖς συνέρρευσαν εἰς αὐτό, καὶ ἐνθουσιωδῶς ἐμπορούμενοι ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως ὅτι εὐγενὲς ἐθνικὸν ἐξυπηρετοῦσι συμφέρον ἀνέβησαν εἰς αὐτοῦ τὴν σκηνήν. Ἄρκει δ' ἵνα χαρακτηρῆσιν τὴν ἐποχὴν, νὰ προσθέσω ὅτι ἐν αὐτοῖς ἦν καὶ ὁ Γ. Παράσχος, καὶ αὐτὸς ὁ Δ. Βερναρδάκης. Οἱ δὲ νεώτεροι ὑπεκρίνοντο καὶ τὰ γυναικεία πρόσωπα κατ' ἀρχάς, ὡς τοῦτο ἐγένετο πάντοτε ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ γυναῖκες καὶ νεάνιδες προσῆλθον, καὶ πολλοὶ μονίμως ἐνέμεναν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἠθοποιοῦ, καὶ οἱ θίασοι ἐπολλαπλασιάστησαν καὶ ἤρχισαν διακλαδευόμενοι εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐσῶ καὶ ἔξω Ἑλλάδος, κηρύκων ἔργον τελοῦντες τῆς πνευματικῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναπτύξεως.

Τινὲς τῶν αὐτοκλήτων τούτων ἠθοποιῶν, εἰ καὶ αὐτοδίδακτοι, ἐξ ἐμφύτου εὐφυΐας ἐμορφώθησαν ἐπὶ τοσοῦτο, ὥστε καὶ εἰς τὰ ἀριστα τῶν θεάτρων θὰ ἐδύναντο οὐχὶ ἀφανῆ νὰ καταλάβωσι θέσιν. Ἄλλ' οὗτοι μόνον δὲν ἀρκοῦσι πρὸς εὐδῶσιν τοῦ σκοποῦ ὃν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὸ θέατρον. Αὐτοῖς ἐλλείπει ἡ ἐνότης, ὁ πρόσφορος κανονισμός, ἡ ἀνάλογος μόρφωσις καὶ τῶν λοιπῶν συναγωνιστῶν αὐτῶν, ἡ ἀνωτάτη ἐπίθλιψις, καὶ ἐν ἄλλοις καὶ πρὸ πάντων σκηνῇ, ἐφ' ἧς δεόντως νὰ δύνανται νὰ διδάσκωνται ὅσα ὑπ' εἰδημόνων θὰ ἐγκρίνωνται ὡς παραστάσεις ἀξία προτι-

όντα της εθνικής φιλολογίας, η δσαι μεταφράσεις εκ ξένων φιλολογίων δεν αποδοκιμάζονται, ως άτεχνοι και κακάι.

Κατά ταυτα φρονώ, ότι, διά τήν άναπόφρευκτον άναξωογόνησιν και ύποστήριξιν τής δραματικής εν Ελλάδι, άνάγκη έσται πρό παντός η να οικοδομηθί ιδιον δι αύτην θέατρον, η ίσως, αν κριθή δυνατόν, ν άγορασθί και, καταλλήλως επισκευασθέν, άφιερωθί αύτī τō άρχαιον θέατρον τō Σανούση, και η επιχείρησις πάσα, ως έργον δημοσίας άνάγκης και τάξεως θεωρουμένη, τεθί και διατελή ύπό τήν άνωτάτην τής κυβερνήσεως επαγγούνησιν.

Και εύθως μιν κατ' άρχής, αν ύπ' είδημόνων γίνηται κατάλληλος εκλογή εκ πάντων τών εν Αθήναις θέσεων, ουχι αδύνατον φαίνεται να καταρτίσθί θέσιος κεντρικός, εν τοις πλείστοις επαρκών εις τα παρ' αύτου απαιτούμενα. Αλλ' ουχ ήττον δεν πρέπει να παραγνωρίζηται ότι και η υποκριτική έστι και αύτη τέχνη, έχουσα ουχ ήττον τούς κανόνας τής, ών οι άδιδάκτοι δεν δύνανται ν' άφιγθώσιν εις τήν απαιτουμένην έντέλειαν. Διά τούτο, άρα ληφθείσης τής άποφάσεως περί ίδρύσεως τō θεάτρον, φρονώ ότι πρέπει άμέσως να πεμφθώσιν και τρείς νέοι και τρείς νεάνιδες εις Παρισίους, η εις όιον δήποτε άλλην πρωτεύουσιν, ης να γνωρίζωσι τήν γλώσσαν, ίνα μείνωσιν επί διετίαν ύπότροφοι εις τō δραματικόν αύτης σχολείον, γυμναζόμενοι και επί τής σκηνης: είτα δ' επανελθόντες, να χρησιμεύωσιν ώς παράδειγμα ύποκρινόμενοι και ως διδάσκαλοι εν δραματική σχολή εις τούς μέλλοντας διαδόχους των.

Ούτως όταν έχωμεν σκηνήν αξιοπρεπώς συντηρουμένην, και προσέτι ήθοποιούς, τοις εκλεκτούς και τούς διδαχθέντας, δεν θ' άργήσωμεν ν' άποκτησώμεν και δραματολόγιον, αν δεν άποτεθί ότι οι νυν Έλληνες έστερηθήσαν παντός έγχνους τής των προγόνων των εύφυίας. Αλλά και τούτου ύποτεθέντος, μένει καν πάντοτε των μεταφράσεων τō έρόδιον.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Ο ΤΡΑΜΠΟΥΚΟΓΑΛΑΝΤΗΣ

Μεταξύ των χαρακτηριστικών τής πλειονοψηφίας τού άσχήμου ήμισέως των Νεοελλήνων ύπάρχει άδιαφιλονεκήτως εν τō όποϊον ως σφραγίς άποχωρίζει αύτούς τής λοιπής ευρωπαϊκής οικογενείας και τούς καθιστά διακεκριμένους, όσον και αν φορέσωσι ψιμίθιον προερχόμενον εκ τής Δύσεως, όσση και αν ύποστώσιν άλλοίωσιν εν τοις τελειοτάτοις των Παρισιαίων λαμπίων. Από τού διπλωματικωτάτου των νεωτέρων Κοινοκρέσων, μέχρι τού άπλουστάτου διεθνούς γλεντιού εν τή πρώτῃ τυχούσῃ ταβέρνῃ, η παρουσία τού Νεοέλληνοσ βοξ. Τό ύφος τού, η έκφρασίς τού εν γένει, η εν τώ προσώπῳ τού εζωγραφισμένη ιδέα, ότι αύτός γνωρίζει τά πάντα και ότι έχει ενώπιόν τού κοινοκρέσων, διασκεδάσει τούς θεατάς επ' όσον

είνε ξένοι, αλλά θλίβει πάντα μη άνήκοντα εις τήν πλειονοψηφίαν όμοεθνή, όστις ανάλογίεται πόσον εζημιώθη η νεωτέρα Έλλάς εκ τού ότι οι Νεοέλληνες ουτε Έλληνες διετηρήθησαν, ουδέ Ευρωπαίοι έγινόντο.

Ως έθνος δεν διακρινόμεθα ουτε ως Ευρωπαίοι, ουδέ ως Ανατολίται. Δεν είμεθα βεβαίως οι τραμπούκοι τής Ευρώπης, αλλ' ουδ' ως Ευρωπαίοις γαλλάντηδες μᾶς άναγνωρίζει ο κόσμος. Είμεθα άνάμικτόν τι, δηλαδή τραμπουκογαλλάντηδες.

Και έχομεν πάντοτε ύπ' ύψη τήν δρώσα μερίδα εν τή κοινωνίᾳ μας και εν τή Πολιτείᾳ η δε δρώσα αύτη μερίς, ούσα άνεκτή, αποδεικνύει ότι επδοκιμάζεται ύπό των περισσώτερών, άδιαφορούσα περί τών θιατών.

Αλλά παραδόξως κινδυνεύομεν να δώσωμεν τραγικόν χαρακτήρα εις τō θέμα, ενφ' άπλοστάτα προκίται περί σκιαγραφίας γνώστου παρ' ημιν ενεργού νεοελληνικού τύπου, τού τραμπουκογαλλάντη.

I

Ο τραμπουκογαλλάντης και γεννάται και γίνεται, όστι ουδέμια επί τού θέματος τούτου επαπειλείται συζήτησις εκ μέρους των μεταγενεστέρων άρμόδιων. Είνε άθος άκριφνώσ νεοελληνικόν εκ των ήμισια εύόσμων και κοσμί άδιακριτως πάντα δημοσιον, δημοτικόν η ιδιωτικόν κήπόν.

Όπως όλα τά πράγματα εινε γνήσια και νοθευμένα, τοιούτῳ τρόπῳ και ο τραμπουκογαλλάντης εινε πλήρης, τρωών άπαρεγκλίτως τούς άρχηγόνους όρους τής συστάσεώς τού, και άτελής, εκπέσων, ούτως είπεν, εκ τής άμιγυός ιδιοτυπίας τού εν τή προσπαθειᾳ, όπως αποκρούση εκάστοτε τήν δίονει εν τῷ αίματι ύπάρχουσαν χαρακτηριστικὴν ιδιότητά τού.

Τά εξωτερικά γνωρίσματα τού γνήσιου τραμπουκογαλλάντη εινε κυρίως ο άδάμας, όστις προορίζεται εις στολισμόν τού μικρού τής δεξιᾳς δακτύλου, τού όποϊου μόνου, καλλιεργείται άκοπος ο ύνυξ και τά λουστρίνια. Είνε άνθρωπος των άκρων και διά τούτο ήρχισαμεν τήν περιγραφήν των εξωτερικών γνωρισμάτων τού από τῆς χειράς και τούς πόδας. — Πανταλιόνιον χρώματος gris perle μετά γραμμών κατά μήκος η quadrillé έκφραστικής βαφής, γιλέκιον εξ ύφάσματος φανταστικῷ (fantaisie) και σακάκι βραχύτατον φοδραρισμένον φλανέλλα άγρίου πάντοτε χρωματισμόν, ρεπουμπλικά άτημελήτως φορομένη και με τρώπον όπως μη παραβλάπη τήν ύπ' αύτης καλυπτομένην και από τού μετώπου μέχρι τού αυχένος άπαισίως διήκουσαν άκραφινῆ χωρίστραν, μυστακίς ήνωρθωμένοι και βλοσυρως άπειλόντες τόν άνύποπτον θεατήν, μούσιον βραχύ, ήμικαιτικόν μετά κοκκαλίνης λαβής ιπποτικής καταγωγής, δάκτυλα χειροκτίων προβάλλοντα ύπούλως από τού μικρού θύλακος τού σακκακιού, κραβάτα μετ' άδαμαντίνης πόρπης παριστάσεως μέλισσαν, μόλις επιτρέπουσα τήν θέαν εις τούς φέροντας χρωματίστα διόπτρα, πούρον έσθεσίμενον άσπλάγγνωσ κρατούμενον μεταξύ των οδόντων, χρυσόν ώρολόγιον μετ' άλύσεως φορομένης από τού λαιμού μετά

κοβαλλίνου εξαρτήματος και médaillon εγκλείοντος πενήντας τά άποκτενίδια τίς οϊδα τίνος σκληρῆς, άποτελοῦσιν όμοι τήν κανονικήν και άρχηγόνως παραδεξιμένην επίσημον στολήν παντός σεβομένου έαυτόν φανατικῷ και ορθόδοξῷ τραμπουκογαλλάντη.

Αλλ' ως είπομεν άνωτέρῳ όλα τά καλά πράγματα νοθεύονται και κτ' ακολουθίαν έχομεν κατά τά εξωτερικά τούλάχιστον γνωρίσματα και νοθευμένους τραμπουκογαλλάντηδες. Τοιαύτη φευ! ύπήρξεν η τύχη πολλών στολών παρ' ημιν, βλέπομεν δε συγχύοτατα τήν έκφρασιν τής ιδιότητος παριστάμενην τμηματικῶς εν τή ένδυμασίᾳ, αλλά πάντοτε με τρώπον χαρακτηριστικόν. Άλλοι επί παραδείγματι τηρούσιν εκ τής στολής μόνον τούς άδάμαντας, τά λουστρίνια και τήν χωρίστραν. Άλλοι τας άγρίας μετά πόρπης κραβάτας, τόν νεκρόν πούρον και τόν ήμικαιτικόν. Άλλοι τας από τού λαιμού φορομένας άλύσεις, τήν ρεπουμπλικά και τά δαμωτά γιλέκα και ούτω καθ' εξής.

Ός όμως μυριάκις επανελήθη I' habit ne fait pas le moine. Η περί τήν άμυρσίαν άρα άτέλεια δεν μισοί τόν παράπαν τά ήθικά η μάλλον τά ήμισια ήθικά προσόντα τού μη ορθόδοξου, έστω, τραμπουκογαλλάντη, όστις τας αυτάς προσθεύει άρχάς, τά αυτά χαιρεί προνόμια, τούς αυτους άσκει τρόπους, τούς ίδίους σεβει θεούς, όμοια καλλιεργεί ελαττώματα, ίσα προβάλλει δικαιώματα μετά βεβαίως πάντοτε επιτυχίας τού ποθουμένου προς τόν ορθόδοξον και εινε έτοιμος ως αύτός, άνεν έννοείται θυσίας ουδέ ρανιδος αίματος, να προασπίη τας δήθεν σφαγιαζόμενας έλευθερίας εις αριθμόν λίαν πληθυντικόν.

Δεν πρέπει εν τούτοις να λησμονηθί ότι εκτός των δύο προσημειωθεισών εκδηλώσεων τού τύπου, όν περιγράφομεν, ύπάρχει και τρίτη ικανώς πολυπληθής, η των άκουσίων ούτως είπεν τραμπουκογαλλάντηδων, όστινες έχουσιν εύτυχώς τόν όνομα, αλλ' ουχι και τήν χάριν τού τραμπουκογαλλάντη. Η τάξις αύτη εινε θύμα κακάς εκτελουμένης μμηήσεως περί τού ένδύσεθαι και διά συμβολικῆς παραστάσεως όμοιογίς σιωπηλώς εις τούς ειδήμονας ότι δεν φορει άπταισίως τά γραφικά. Υπό άλλην όμως έποψιν οι τοιούτοι εξ άμελείας τραμπουκογαλλάντηδες εινε χρηστοί και φιλήσυχοι άνθρωποι, έχουσι δε μόνον τόν ελάττωμα να ισχυρίζωνται επιμόνης ότι άνήκουσιν εις τήν γνήσιαν κλάσιν των distingues και να μη πληρώνωσι τούς άναξωπαθούντας ράπτας των. Αλλά περί τού τρίτου τούτου είδους, εκτός τής έντίμου μνείας, ουδεις λόγος σήμεραν.

II

Ηκούσατε βεβαίως περί κατακτητών έμφανιζόμενων εν άλωθεισῃ χώρα με όλας τας παραβολους αξιώσεις και τόν στόμφον τής ιδιότητος των και φαντάσθητε άρχάς προσφερούσας εύπειθώς εντός δίσκου τας κλεις τής παραδιδόμενης πόλεως. Ανέγνωτε ίσως ότι ο Domitius Aenobarbus, άίμνηστος πατήρ τού καθ' όλα και πλέον η υιοῦ τού Νέρωνος, ειχε τήν εξιν όσάκις εξήρηγο χάριν άναφυγής εις περίπατον επ' άμάξης τής ε-

ποχής εκείνης, να δεικνυη τασαύτην άδειοφροίαν προς πάντα πεζόν εύσεκόμενον εις τόν δρόμον τού, όπτε δεν έδισταξε να τόν παραύρη και να διέρχηται εν θριζμβῷ επί τού σώματός τού, ενσπείρων τόν τρώπον εις τούς τυχόν σωζόμενους εκ των διαβατών.

Γνωρίζετε όπωσδήποτε τά ιστορούμενα περί Τεπελενλή, Ταμερλάνου, Ιθραήμη και άλλων έπιφανών θηρίων. Αι γνώσεις αυται όλαί θελοσι παράσχῃ, ήμιν άμυδράν μόλις εικόνα των ένστικτών τού τραμπουκογαλλάντη αναλόγως τού κύκλου τής ενεργείας τού και των περιστάσεων εις άς εύρίσκειται. Αν μελετήσθη τήν φυσιογνωμίαν τού επίσοῦσας εισβάλλοντος άγερῶδους εις τήν πόλιν καλοκτηνεσίμενου και με άκουαρία χαισάπη η ψαρά, αν ψυχολογήσθη επί τού προσώπου των ευγλωττίων εις γρόνθους βουλευτών, οιτινες ένσκήπτουσι παρὰ τούς πρόποδας τού βήματος, όπως άποστομώσωσιν άλλους τυχόν όμοτέχνους εν ώρη ιεροῦ όντως πατριωτικῷ πάθους και εις βρασμὸν άγιον ψυχικῆς όρμης, αν καλοπροσίητε τούς πλείστους των παρ' ημιν φανατικῶν δανδηδων με τας κατακτητικῆς χωρίστρας, και τούς προσενοῦντας ρίγος εις τούς άπλουστέρους μυστακίς των κατά τήν ένέργειαν των καθηκόντων αυτών εν πλήρει σαλονίῳ, αν παρακολουθήσθη τούς νεωτέρους στρατιωτικούς έρωτας, άς είπωμεν των μη βαθμοφόρων και τας συναποτέμας άψιμαχίας διά λόγους δήθεν τιμῆς εν τόποις δυσανύμοις, κατά τήν δημοσιογραφικὴν έκφρασιν, αν άναγνώσθη τας επιστημονικῆς εν έφημερίοι συζητήσεσις ενίων των κυρίων κυρίων ύφηγητών και δη των ίατρών, περί άρκαγῆς μήπω σχολαζούσης έδρας, αν κατ' άτυχή σύμπτωσιν διέλθητε κατά τόν θερος, έξωθεν πάντοτε, τού παρὰ τούς στόλους Παραδίσκου και άντιληφθίτε τού τρόπου, δι' ου πολλοί των κυρίων κυρίων αξιωματικῶν, άδειά βεβαίως τού φρουραρχείου, εκδηλοῦσι τά μουσικά των έμυρτα, αν μελετήσθη τας υπό δανδηδων χαιρασσομένας δι' άδάμαντος έπιγραφας επί των ύελοπινητων των σιδηροδρομικῶν άμαξιών, αν ανατάμητε τούς jure et factu τραμπουκογαλλαντικούς τύπους τού Καφετζῆ, τού Μπαρμπέρη, τού Φραγκοράφτη, τού Αποστράτου, τού Χαροτοπαίκτη κλπ. θέλετε βεβαίως μετά τήν κοπιώδη έγχείρησιν νιρθῆ δι' άντιμασμητικῶν άφου δε κάμητε τόν σημεϊον τού Σταυροῦ διὰ τά άπαισία συναπαντήματα, θά όμολογήσθητε ότι προς πολλούς πατέρας τού Νέρωνος παρ' ημιν έγκατεστημένους ήναγκάσθητε, αν έπροφθάσθε, να παραμερίσθητε και ότι πολλὰς μούνηλας νοερώς, διά τόν άσφαλεστερον, άκηυθίνατε προς τούς μαστίζοντας τήν κοινωνίαν και τήν πολιτείαν μας τραμπουκογαλλάντηδες κατά τας ποικιλίας αυτών φάσεις.

III

Ο εκ γεννήσεως τραμπουκογαλλάντης ισχυρίζεται, ότι κατάγεται απ' εύθείας εκ των κατασκευαστών τού τόπου τούτου, τόν όποϊον έθεώρησε πάντοτε τοιαύτι του και έχει άμετάτρεπτον άπόφασιν να ειλέγηται βουλευτής η άποτυγχάνων να διορίζηται

τούλάχιστον νομάρχης. Αξιοί να τόν γνωρίζη όλος ο κόσμος και διά τούτο όσάκις τιμηά τινα διά τής επισιπέφως τού, και δεν τόν εύρίσκει κατ' οίκον, περιορίζεται να είπη εις τόν ύπηρέτην.

— Είπε ότι ήλθον. Ο ύπηρέτης εν τῇ άμύχανῃ τού αποπειράται επιχαρίτως να προκαλήση τήν εκφώνησιν τού όνόματος τού παραδόξου επισιπέφτου, αλλ' ο Καίσαρ δι' ένός βλέμματος τόν καθιστά άναυδον και άπέρχεται μετά τού άνεικφρότου εκίνου λιγυροῦ κουνήματός τού, όποϊον άπαρηγόρητος θρηνηει η λησμονημένη φουσανέλλα.

Αλλ' ο τραμπουκογαλλάντης, ως είπομεν δεν γεννάται μόνον, αλλά και γίνεται. Τούτον εγαλούχησεν ως επί τόν πλείστον η ψωροκάστανα. Αλίθετε επί παραδείγματι τόν πρώτον πρῶην βοηθόν οϊουδήποτε άστυνομικῷ τμαχίῳ η τμήματός. Είνε μάστιξ κοινωνική και αξιοί, όπως η βοήθεια ην άπαξ έχορήγησεν ύπέρ τής τάξεως, τῷ επιστραφῆ εις γιουβετζία, καρτσάδας, γλεντία κλπ. ύπό των παντοιοτρόπως βοηθηθέντων κατά τήν μακαρίαν ένάσκησιν των καθηκόντων των, οιτινες ούτως διορίζονται ίσοβιοι βοηθοί τού κατά τόν άνιαρόν τούτον βίον.

Μη νομίσητε εν τούτοις ότι ο τραμπουκογαλλάντης σιτίεται πάντοτε δημοσίᾳ, δημοτική η ιδιωτική δαπάνῃ. Απαγε! Υπαρχουσιν άμέτηρητοί τού άμιγυός τύπου, οι όποϊοι και έχουσι και δαπανοῦν ιδία κατά τρόπον θορυβώδη και προκαλοῦντα τόν μακαρισμόν των συναδέλφων και τόν σταυροκόπημα των άπλουστέρων. Είνε άπερίγραπτος η πολυτέλεια και τόν πανηγυρικόν των διασκεδάσεων τού κεφαλαίου του τραμπουκογαλλάντη. Εκτίθεται εις θέαν άνα τήν πόλιν εντός άμάξης, ης προηγείται άλλη άμαξα μετά των λαλοῦμένων και έπειτα τρίτη μετά των κεκλημένων. Οσάκις πρόκειται η πομπή να διέλθη ύπό τά παράθυρα τής εκλεκτής τής καρδιάς τού, ο περιέργος Αμφιτρώων μένει μόνος εν τῇ μεσαίᾳ άμάξῃ και λαμβάνει ύφος άγριακόν. Αι άμαξαι βαινοῦσι βραδέως, τόν βιολι μετά τού λαγούτου διερμηνεύουσι τόν πάθος τού έρωτος, τόν όποϊον πυρπολεῖ τόν ήρωα, οι παρακολουθόντες ύποτοντορμίας κοσμίας άτιμα άλλογον τῇ περιστάσει και Έκείνη κομπάζουσα εντός παντουφλών επιφαιίνεται εις τήν έξώθυραν προς στιγμήν, ενφ' αι γετόμισσαι συνεννοοῦνται διά νευμάτων επιδοκιμασίας η άποδοκιμασίας.

Τά έξοδα τής ήμέρας εκείνης και τής νυκτός επιβαρύνουσι ως ειός τόν διασκεδάζοντα τραμπουκογαλλάντην, η δε γνωστή φράσις ειρε όλα πληρωμέτα άντηγεί επί μακρόν εις πάντα τά μνημεία, τά καπηλεία, τά καφισαντάν κλπ. εύαγῆ ιδρύματα όπου κατά προδιαγεγραμμένον σχέδιον έσταμάτησεν η πομπή. Αλλοίμονον εις πᾶν όργανον τής τάξεως, αν θελήσῃ να ζητήσῃ λόγον διά τήν εκκένωσιν τριών τούλάχιστον (βολαι 18) πολυκρότων μετά τόν μεσονύκτιον εν μέση οδῷ ύπό των άστειδων, οιτινες διαέρχονται τόν ύστατον ύπό τά παράθυρα τής κοιμωμένης σκληρῆς.

— Και μήπως έδωκαν ποτέ λόγο η φεργάδες γιὰ τά κανόνια;

IV

Αναγνωρίζομεν ότι εινε άτελής η άπεικόνισις ειλαιχίστων εκ των πολλών τού τραμπουκογαλλάντη στάσεων, άς η γενίκευσις τής φωτογραφίας προώρσεται να συλλάβῃ πάσας εν ζωῃ άκριβείας εις τόν μέλλον.

Ο σκοπός μας όμως εινε να δώσωμεν τήν άθησιν προς μελέτην νεοελληνικῷ τύπου, τόν όποϊον τόσον ένθαρρύνουσι όλαί αι έξουσίαί τού Κράτους ποιοῦσαι σύγγων μεταξύ αύτου και τού αληθούς παληκαρισμοῦ.

Έχομεν δε τήν πεποιθήσιν ότι όσον περισσότερον μελετηθί ο τραμπουκογαλλάντης και ως άτομον και ως φυλή κατακτητάσα τήν χώραν τόσον ταχύτερον θά εξατιμωθί από τής προσειούσεως Ελλάδος. Αν όμως υπάρξωσιν οι δυσπιστοῦντες προς τήν εύεπτιδα ταύτην πεποιθήσιν ημῶν, τούς συμβουλεύομεν εν πίσῃ ειλαικρινείᾳ αν έχωσι τέκνα και σκεπτόνται ύπέρ τής εύδαιμονίας και τής προόδου των εν τῷ τόπῳ τούτῳ να μη άμελῶσιν όπως εν τούλάχιστον μέλος τής οικογενείας των σπουδάζῃ ειδικῶς με πρόθεσιν ν' αναδειχθί τέλειος τραμπουκογαλλάντης διότι τοιούτῳ τρόπῳ άπασα η οικογένεια εξασφαλίζει διαρκές και άκλόνητον στῆριγμα καθ' άπαν τόν Έλληνικόν.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΑΡΤ ΒΛΑΚΗΣ

Τῷ φιλελληνοτάτῳ Φοβῆ Κορηϊοῦ Κ. Φίλιππος.

I

Ο περίφημος και φιλέλλην Έλληνοστής Βλάκης και τοι δεν έπολέμησε διά τής σπάθης εις τά περιδοξα πεδία τού 1821 τα παρὰ τού αίματος τοσοῦτων ήρώων και μαρτύρων καθαγιασθέντα, ουχ ήττον διά τού νευρώδους αυτού κλάμυου και τής εύγλωττίας τού έπολέμησεν ύπέρ τής Ελλάδος επί πενήτηντα όλα έτη, και φρονούμεν ότι έλεύσεται ήμαρ καθ' οί αι νίκαι τού θεωρηθήσονται περιφανέστεραι των δια τής φυσικῆς δυνάμεως επιτελεσθεισών.

Όπόταν αναλογισθώμεν τά βαρέα καθήκοντα τής έδρας τού καθηγητοῦ εν τῷ περιφήμῳ πανεπιστημίῳ τού Έδιμβούργου δεν διαστάζομεν να όμολογήσωμεν, ότι ουδεις άλλος ως ο καθηγητής Βλάκης ειργάσθη τοσοῦτον όπως πλουτίσῃ τήν βρετανικὴν φιλολογίαν δι' άντικειμένων άφορώντων τήν ειλληνικήν. Μόναι εις τά ίχνη αύτου βαινοντες δύνανται νομίζομεν να θεωρηθώσιν ο ένδοξος Άγγλος πρῶην πρωθυπουργός και διακεκριμένος λόγιος Γλάδστον και ο καθηγητής και μέγας Έλληνοστής Ζιέβ, οιτινες άσμενοι καταγίνονται εις τά εիրηνικά έργα τής φιλολογίας, και μάλιστα ως εύχαρίστως μανθάνομεν, τής ειλληνικής.

Ο βιογραφούμενος, μετά τού όποϊου έπτά και τριάκοντα έτών φίλια συνδέει ήμᾶς στενῶς, έγεννήθη εν Γλασκώδῃ τής Σκωτίας τῇ 21ῃ Ιουλίῳ 1809, εξεπαιδευθί δε εν Αβερδίνῃ και Έδιμβούργῳ. Έσπουδάσεν επί τρία όλόκληρα έτη τήν θεολογίαν άκού-

σας των περιφήμων θεολόγων Μέρνς και Μπράουν. Πριν η αποπεράτωση της θεολογικής αυτού σπουδής, επισκέφη την Γερμανίαν και Ιταλίαν χάριν της γερμανικής και ιταλικής φιλολογίας.

Σπουδάζων εν Ρώμη την αρχαιολογίαν προς ην ηρθάνετο ιδιαιτέρως κλίσει, ώφελήθη μεγάλως εκ των περιφήμων αρχαιολόγων Βαρόνου Βώνσεν, Γεράρδ και άλλων σοφών γερμανών παρεπιδημούντων εις την χώραν εκείνην, και εδημοσίωσεν εν τοις Χρονικοις της Αρχαιολογικής Έταιρίας πραγματείαν γεγραμμένην Ιταλιστί περί τινος αρχαίου αναγλύφου. Τα δε μέλη αυτής αναγνωρίσαντα την προς τα αρχαιολογικά ικανότητα αυτού εξέλεξαντο αυτόν επίτιμον μέλος.

Βραδύτερον η συνείδησις αυτού τω υπαγόμενους να εγκαταλείπη τας θεολογικάς σπουδὰς και επίδοθη εις την νομικήν, ην εγκαταλείψας επίσης μετ' όλιγον ένεκα του ζωηρού και εύρεθίστου αυτού χαρακτήρος, περιωρίσθη εις την φιλολογίαν, καταγιόμενος εις την σύνταξιν πραγματείων περί Γερμανικής κυρίως φιλολογίας, δημοσιευθεισών διά των περιοδικών Μπλάκνυου, Τέις και της Αλλοδαπής Ωριαίας Επισωρήσεως.

Κατά το 1841 ο Βλάκνς διωρίσθη καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας εν τω εν Μάρσελ πανεπιστημίω της Αβερδίνης, διατελέσας ως τοιοῦτος επί ένδεκα όλα έτη, κατά το διάστημα των οποίων εξετιμήθη άρκούντως ο ζήλος, η ικανότης και το εύμέθοδον της διδασκαλίας του.

Ο Βλάκνς παραχρήμα κατένοησε την οικτράν κατάστασιν εν η διετέλουν τα Σκωτικά πανεπιστήμια ως προς την φιλολογίαν εν γενει ένεκα της όλιγρίας των της μέσης εκπαίδευσως όθεν όρωόμενος εκ της αξιωμαίνου ιδέας του να βελτιώση τα πολλών χρήζοντα βελτιώσεων Σκωτικά πανεπιστήμια, ειργάσθη μετὰ ζήλου και προθυμίας υπέρ της αναμορφώσεως αυτών, οι δε κόποι του προς επιτέλεσιν του κοινωφελεστάτου τούτου έργου δεν έματαιώθησαν, διότι κατά το 1858 διωρίσθη κοινοβουλευτική επιτροπή ήτις επιληφθεία του άντικειμένου τούτου, εισήγαγε μεν έπιφέσεις μετάρρυθμίσεις εν τη άνωτέρω παιδεία, άλλ' ουχι την ριζικήν εκείνην μεταρρυθμίσειν, ην ο Βλάκνς μετὰ του Τζάλμερς και άλλων Σκωτών προσεδόκων και υπέρ ης ειργάσθησαν μετ' άπαραδειγματίστου αυταπαρηήσεως.

Κατά την εν Αβερδίνη, διαμονήν του ο Βλάκνς συνέγραψε πολλά άρθρα μεγίστης φιλολογικής αξίας εν τω Κλασικώ Λογοσειώ εκδιδόμενω παρά του διδάκτορος Λοονάρδου Σκίμτζ, μαθητού του σοφού Νιουβέρου και διευθυντού του εν Έδιμβούργω γυμνασίου. Προς δε τούτους έγραψεν εν τη Βορείω Βρετανική και Ουέστμινστερική Επισθεωρήσει σπουδαιότατα άρθρα απερι εκπαίδευσως, απερι πανεπιστημιακής μετάρρυθμίσεως, και άλλα πολλά λόγου αξία.

Εν τούτοις, κάπερ επησχολημένος τοσούτου και επίπονον διάγων διανοητικόν βίον, δεν έγένετο επιλήσιμων της σπουδής της γλώσσης του Όμηρου και του Πλάτωνος, άλλ' ήρξατο σπουδάζων την ελληνικήν φιλολογίαν, δοξάζων ότι η Λατινική δεν

είνε ειμή απλή ήχώ της Ελληνικής. Έν δικστήματι δε όλιγων έτων, ενεβάνετο τοσούτον εις την μελέτην των αρχαίων συγγραφέων και ποιητών της Ελλάδος, ώς τε το 1852 διωρίσθη καθηγητής της Ελληνικής φιλολογίας εν τω διακεκριμένω πανεπιστημίω του Έδιμβούργου. Συνέγραψε δε άμέσως και εδημοσίωσεν έντεσετάτην και λίαν σπουδαίαν πραγματείαν «Περί Ελληνικής προγοράς ποσότητος και τοικισμού», επί σκοπώ να προσενέγη τοις φοιτηταίς άκριβή γνώσιν της παρούσης γλώσσης της Ελλάδος και δικαιολογήση την προφοράν των νεωτέρων Ελλήνων.

Ο καθηγητής Βλάκνς εινε ίσως ο μόνος ο επίμεινων όπως οι Βρεττανοί προφέρωσι την Ελληνικήν συμφώνως τω έρθω τονισμώ τω παραδοθέντι ήμιν παρά των Αλεξανδρινών και Βυζαντινών γραμματικών, και ο προσπαθών παντι σθένη να άποσκορακίση τους αρχαίους τύπους της Ερασμαϊκής προγοράς, ην μέχρι σήμερον διετήρησαν μετὰ θρησκευτικής ούτως είπειν, εύλαθείας τα Βρεττανικά πανεπιστήμια. Όπως δε διαφωτίση έτι μάλλον τους επίμεινοντας εις την προφοράν ταύτην και διαρρήξη το μέσοτοιον το υπό του Έράσμου άνεγερθέν, άμέσως μετὰ την πρώτην περίοδον της ακαδημαϊκής αυτού διδασκαλίας, περι τας αρχάς της άνοιξεως του 1853, επισκέφη την κλασικήν χώραν της Ελλάδος ένθα βρασανίσις και σπουδάζας μετὰ μεγίστης επίστασις το περί προγοράς σπουδαίον ζήτημα επανάκαμψεν εις την έαυτού πατρίδα έτι μάλλον πεπεισμένος, ότι η Ελληνική πρέπει να διδάσκηται ως γλώσσα ζώσα κατά τους Βυζαντινούς γραμματικούς και ότι η μέθοδος της διδασκαλίας, ην μετεχειρίζοντο εν τοις άνωτέροις εκπαιδευτήρισι της Μεγάλης Βρεττανίας ήτο ως επί το πλείστον παρά φύσιν όχληρά, άντεπιστημονική και άνωφελής. Τας ιδέας ταύτας ο Βλάκνς εξέφρασε δι' εύφραδεστάτου λόγου, Περί Νεοελληνικής, ένώπιον των φοιτητών και καθηγητών του πανεπιστημίου του Έδιμβούργου.

Έκτοτε πολλοί συνηθάθησαν την αλήθειαν των λόγων του Σκότου καθηγητού, και εύχαρίστως μαυθάνομεν, ότι το παρά του Έράσμου άνεγερθέν μεσοτόιχον ήρξατο ήδη να καταρρέη.

Ημείς έγνωρίσαμεν ου μόνον περιηγητάς Αγγλους τε και Αμερικανούς, άλλα και καθηγητάς διδάξαντας επί ολόκληρον εικοσιπένταετιάν εν τοις έπισημοτέροις πανεπιστημίσις, οτινες έρχόμενοι εις Αθήνας δια την άπειρίαν των περι την Νεοελληνικήν δεν ήδύνατο να άρθρώσωσιν ουτε δύο λέξεις εις την Ελληνικήν, δεν ήδύνατο να ερωτήσωσι που κείται η Ακρόπολις η ο Τλισσός!

Ουδέποτε, ίσως, οι κύριοι ουτοι εκτέθησαν ότι η Νεοελληνική εινε η γλώσσα της συγκοινωνίας ου μόνον εν Ελλάδι, άλλα και εν Μικρά Ασία και εν άλλοις μέρει της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Έθνησώνησαν, ίσως, ότι εις τας χώρας ταύτας η Νεοελληνική κατέχει την αυτην θέσιν, ην η Γαλλική εν τη Ηπειρωτική Ευρώπη, και

οτι άδύνατον άνευ της γνώσεως της γλώσσης ταύτης ο περιηγητής να έννοηση τον χαρακτήρα, τα ήθη και έθιμα των λίαν σπουδαίων τούτων μερών.

Το βιβλιάριον τούτο του καθηγητού Βλάκνς έστειλε σπουδαιότατον διά την όσημέρην αύξήνουσαν πληθώραν των εν τη Ανατολή περιηγητών, εδημοσιεύθη δε τω 1854 και επήνεθη παρά πολλών λογίων.

II

Ότε περί τα τέλη του 1857 μέγας άγων διεξήγετο μεταξύ των εν Αμερικη Έλληνιστών, και τινες μεν τούτων υποστήριζον ότι η Νεοελληνική εινε μεζοβάρβαρος και όλως άχρηστος τω φιλολόγω, άλλοι δε ότι εινε ζώσα γλώσσα εκτά εκατομμυρίων Ελλήνων, ης την σπουδήν περί πολλού ποιόμενος ο καθηγητής Φέλιαν εισήγαγεν εις το πανεπιστήμιον της Κανταβριγίας, ο Βλάκνς δια του έγνωσμένου αυτού θάρρους και ανεξαρτησίας έπειψε την εξής σπουδχίαν επιστολήν εις τον συντάκτην του Ημερησίον Σκότου, δημοσιευθεισάν την 19 Μαρτίου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΟΥ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟΥ τή 24 Φεβρουαρίου, 1858

Κύριε Συντάκτη,

Είς το κατὰ των σοφών του εν Αμερικη πανεπιστημίου της Κανταβριγίας έγερθεν έσχάτως ζήτημα, έν δηλονότι η Νεοελληνική πρέπει η ου να καθέξη σπουδαίαν θέσιν εν τοις πανεπιστημίσις ου μόνον της Αμερικης, άλλα και της Μεγάλης Βρεττανίας, εύκόλως δύναται τις ν' άπαντήση. Και πρώτον δεν έχομεν ανάγκην να καταπολεμήσωμεν την αρχαίαν ένστασιν, ότι η Νεοελληνική εινε νέα γλώσσα, όπως η Ιταλική, γαλλική, πορτογαλική και Ισπανική δεν εινε Λατινική. Η πρό τιμων έτων κλασική Ιστορία της Ελληνικής Έπαραστάσεως του Τρικούπη, συγγραφέα εις την ζώσαν γλώσσαν των Ελλήνων και εκδοθεισα εν Λονδίνω, καταρρίπτει την υπό των σχολαστικων προταθεισαν και υπό των άμαθών υποστηρηθεισαν ένστασιν. Όθεν άρθέντος του μεγάλου τούτου καλύματος, η όρθη σκέψις άπαιτεί, ίνα το ζήτημα τέθη τοιουτοτρόπως, ώστε το βέρος της άποδείξεως, — onus probandi, να άνήκη εις τον άρνούμενον, ότι η Νεοελληνική πρέπει να διδάσκηται εις όλα τα Γυμνάσια και Πανεπιστήμια, ένθα και η αρχαία. Διατι ο καθηγητής να μη διδάσχη την γλώσσαν την εν Αθήνας και Κερκυρά λαλουμένην, ως και την εν Σύμωρη από τριών χιλιάδων έτων άδομένην επί των όχθων του Μαύρου Ύδατος υπό του Όμηρου και των συναδέλφων αυτου άοιδών; Καθήκον επιβάλλεται τω καθηγητή να διδάξη ολόκληρον την Ελληνικήν φιλολογίαν, ουδένα κλάδον παραλείπων, εκτός μόνον δια δύο λόγους, η διότι δεν έχει τον απαιτούμενον καιρόν να διδάξη ολόκληρον την σειράν των μαθημάτων — και τότε βεβαίως άφίεται αυτώ να εκλέξη τι πρέπει να παραλείψη — η διότι η Νεοελληνική φιλολογία εινε άναξία της

προσοχής και μελέτης των φοιτητών και σπατάλη χρόνου.

Και το μεν πρώτον παραδεκτόν το δεύτερον όμως θα προσπαθήσω να άποδείξω, ότι σπριζείται επί της αμαθείας και της προλήψεως, και ως εκ τούτου άπορριπτίον.

Και αληθεύει μεν, ότι ο καθηγητής, ως ιδιαίτερον πρόσωπον εν τούτω η εν εκείνω τω πανεπιστημίω δύνατον να μη έχη καιρόν η κλίσει προς τα πρόόντα της εύφρασίως των νεωτέρων Ελλήνων παραβλλόμενα προς τα των αρχαίων, άλλ' ουδέόλως δικαιον και όρθόν ήνε, ίνα οι εύφραεις και προς τα γράμματα όργωντες νέοι της χώρας ταύτης εκ σύστηματος να άγνωσάν την ζώσαν διάλεκτον των Ελλήνων δια τον άπλοον λόγον, ότι αυτη εινε άνωφελής και άχρηστος. Ότι τοιαύτη ιδέα τυγχάνει σφάλμα, και ότι η Νεοελληνική δύναται να η πρόξενος μεγάλων ωφελειών τω φοιτητή και εν γενει τω έραστῃ των γραμμάτων, ουδέμία άμφιβολία ύπάχει. Νυν δε επιτραπήτω μοι, όπως ύποδείξω εύκρινως, σάφως και ειλικρινως τινάς των ωφελειών τούτων.

1ον. Ένισχύει τον έπιπέτημον φιλόλογον να παρακολουθή απ' αρχής της αρχαίας Ελληνικής τας διαφόρους γλωσσικάς πρόσδους, όρατας εν τοις κλασικίσι αιώσι και ουτω λάβη έντελή γνώσιν της καθόλου ιστορίας της γλώσσης. Προς δε τούτοις παρέχει πολύτιμον ύλην τη έπιστήμη της συγκριτικής φιλολογίας και διδει ήμιν όρθην και έντελή γνώσιν της ελληνικής γλώσσης, ην δι' ουδένα άλλου μέσου δύναμεθα να άποκτήσωμεν.

2ον. Εισάγει τον άναγνώστην της νεωτέρας και μεσαιωνικής ιστορίας εις άμεσον επαφήν του αξιοσημειωτοτέρου και σπουδαιότερου λαού, όστις ποτέ ύπηρεζεν επί του προσώπου της γης — λαού, ούτινος οι μέγιστοι ποιηται, οι ιεροφάνται της έπιστήμης και οι φύλακες των χριστιανικών παραδόσεων διδραμάτιαν περιφανέστατον πρόσωπον εν τω κόσμω επί τρεις χιλιάδας έτη και ούτινος η καθαρά και άδιέφθορος γλώσσα, σχηματίζει τον μόνον ζώντα δεσμόν μεταξύ του πολιτισμού του τε νέου και του αρχαίου κόσμου.

3ον. Ίδιως εισάγει τον ασχολούμενον εις τα της Χριστιανικής Θεολογίας δια της φυσικωτέρας και εύκολωτέρας θύρας εις την ζωήν και το πνεύμα της ελληνικής εκκλησίας της συνδεομένης μετὰ της αρχαίας χριστιανικής εκκλησίας δια των στενωτέρων δεσμών, — διότι άσασαι αι χριστιανικαι εκκλησίαι πράγματι ήσαν το πρώτον ελληνικαι, — και συνδέει συμπληρώς τον νέον διάμαρτυρούμενον μετὰ της σπουδαιότερας θεολογίας των άντιλουθηρανικών αίωνων του χριστιανισμού.

4ον. Η νεοελληνική φιλολογία κέκρηται πλείστα έργα, εξ ών οι σημερινοί φιλόλογοι δύνανται να ωφεληθώσι πολύ περισσότερον η εκ πολλών άλλων αρχαίων έργων, καλουμένων κλασικών. Και μόνα τα Δημοτικά Ασματα ως άληθης έκφρασις δημοτικού ελληνικού αισθήματος κατά τους χρόνους της τουρκικής τυραννίας εινε άπαιράξις

πολυτιμότερα τω έραστῃ της ποιήσεως η πολλά των τελευταίων προόντων της ελληνικής μουσικής, έρ' ών σοφοί τινες άπέδειξαν μεγίστην πολυμάθειαν και η Ιστορία του Τρικούπη εινε κομψότερα, τερπνότερα και διδακτικωτέρα άλλων τινών άναγνωσκόμενων εν τοις σχολείοις και γυμναείοις ήμών. Προς τούτοις ύπάρχουσι πλείστα βιβλία εν τη Νεοελληνική περί όλων των αντικειμένων, εξ ών ο εύφραεις δύναται να άποκτήσῃ πολλὰς περιέργους πληροφορίας μη άπαντάσας εύκόλως άλλαχού.

5ον. Άπαντες όμολογοῦσιν ότι αι ζώσαι γλώσσαι εύκολώτερον εκμαυθάνονται των νεκρών δια την εύκόλιαν ην έχομεν εις εύρεσιν ανθρώπων μετ' ών δύναμεθα να συνδιαλεγώμεθα εν αύταις. Όθεν φρονώ ότι όρέομεν να καλλιεργώμεν τον κλάδον εκείνον της ελληνικής φιλολογίας, όστις φέρει ήμας άμέσως εις συνάφειαν μετὰ της ζωτικής ιδέας και του αισθήματος ζώντων λαού, — των συγγρόνων ήμών Ελλήνων.

6ον. Κατά την εποχήν ταύτην καθ' ην η μετὰ των μάλλον άπομακρυσμένων χωρών συγκοινωνία καθίσταται εύκολός δια των άτμοπλοίων και σιδηροδρόμων, εινε επάναγκας ίνα οι νεοροί περιηγηται Αγγλοι και Σκότοι προσπαθήσωσι να εξαλείψωσι την μομφήν, ην δικαίως προσάπτουσιν αυτοις ένεκα της άδιαφορίας των προς τας ξένας γλώσσας των ξένων, μετ' ών διατελοῦσιν εις συνάφειαν.

Νυν εν όλη τη Μεσογείω η Νεοελληνική εινε η μάλλον ωφέλιμος γλώσσα τω περιηγητή. Και όμως ένεκα της μονομερούς και σχολαστικής διδασκαλίας εν τω Πανεπιστημίω πολλάκις οι μάλλον πεπαιδευμένοι της χώρας ταύτης άποστελλόμενοι εκει δεν δύνανται να ανταλλάξωσιν ουτε καν μιαν φράσιν μετὰ των σπουδαιότερων άνδρών μετ' ών συναντώνται. Διότι ουτοί εινα άκριβώς οι μέγιστα ενδιαφέροντες εις τον αληθή περιηγητήν, ούτινος η καρδιά δύναται να άνοιχθή μόνον υπό των μαγικών και εύχων τόνων της μητρικής αυτών γλώσσης. Άλλ' αν τούτο αληθεύει δια τους περιηγητάς εν γενει, πόσον αληθέστερον εινε δια τους Αγγλους τους περιηγουμένους την Ελλάδα και τας Ιονίους Νήσους! Δεν εινε όρθόν, δεν συντείνει εις πολιτικούς σκοπούς να συνεννοώμεθα άνευ διερμηνείας επί άπορρήτων πραγμάτων με λαόν ούτινος την τύχην η Θεία Πρόνοια συνέδεσε στενάς μετὰ της Βρεττανικής Αυτοκρατορίας; Η θα άφήσωμεν την κόλακευτικήν ταύτην τέχνην εις τας πανούργους εκείνας άλώπεκας, τους Ρώσους, εξακολουθούντες να επιδεικνυώμεθα δι' άτμοπλοίων ως οι μάλλον ξένοι, οι μάλλον υπερήφανοι, οι μάλλον άπειχθεί, οι μάλλον άσυμπαθείς, ένίοτε δε και οι μάλλον άμαθείς των ενάρθρωσ λαλούντων ανθρώπων,

Όμολογώ ότι είμεθα ένοχοι ου μόνον άφροσύνης, άλλα και άμαρτίας ουδέόλως άφροντες ιδιαιτέρας σπουδής την ζώσαν αυτών γλώσσαν, δι' ης δύναμεθα να εκλύωμεν την έννοιαν λαού, ον η Θεία Πρόνοια μετὰ τοσούτας παραδόξους μεταβολάς έθνηκεν υπό την προστασίαν ήμών.

7ον. Άλλά το μέγιστον επιχείρημα υπέρ της σπουδής της Νεοελληνικής, όπερ δέον να λάβη υπό σπουδαίαν σκέψιν η κληρικη Όξφόρδη και το θρησκευτικόν Έδιμβούργον, εινε ότι, η σπουδή αυτής εινε η κλεις δι' ης δύναται να συγκοινωνώσιν απ' εύθείας με την Νέαν Διαθήκην. Ότι οι Θεολόγοι ήμών άγνωσούσι τούτο, εν μέρει, αν ουχι εξ ολόκληρου, είμι βέβαιος άλλως η προς την Νεοελληνικήν άμέλειά των θα ήτο άσυγνωστος. Καθόσον άφορξ έμέ άτομικώς δύναμαι να όμολογήσω ειλικρινως ότι δια της αναγνώσεως των ελληνικών έφημερίδων, λειτουργιών και θρησκευτικων λόγων ήδυνήθη να εισδύσω εις τον ιδιαιτερον χαρακτήρα και το ύρος της Νέας Διαθήκης, και αν απέκτησα όρθην τινα γνώσιν του Ίερου τούτου Βιβλίου, τούτο όφείλεται τη ιδιαιτέρα μελέτη της Νεοελληνικής και ουδενι άλλω. Η μεν γλώσσα της Νέας Διαθήκης εινε η Νεοελληνική εν τη βλαστήσει της, η δε Νεοελληνική εινε το ύρος της Νέας Διαθήκης εν τη εξαυθήσει αυτής.

Μετὰ τα λεχθέντα περιττόν να προσθέσω τι προς εναργεστέραν άποδείξιν της άνάγκης, όπως το πανεπιστήμιον του Έδιμβούργου επωφεληθή της πρώτης ευκαιρίας ακολουθών το παράδειγμα των πεπαιδευμένων του Χάβερδ. Εινε άναντήρητον, ότι προσεπάθησα κατά διαφόρους καιρούς να προεκτείνω την σφαιραν των ελληνικών γραμμάτων πέραν των όρίων εν εις περιώρισαν αυτην, άπαγγείλας προς τον σκοπόν τούτον σειράν έσπεριων άναγνωσμάτων «περί Κλιφτικων Τραγουδιών», «περί της Νεοελληνικής» και άλλων άφορώντων την Ελλάδα και την γλώσσαν αυτης. Προς δε τούτοις ως Σκότος δύναμαι να άναφέρω μετὰ δικαίας υπερηφανίας την άφοσίωσιν και δραστηριότητα ην έδειξε προς διάδοσιν της Νεοελληνικής παρά τους κατέχουσιν σπουδαίαν θέσιν εν τη άγγλική φιλολογία των τελευταίων χρόνων.

Άλλα πριν εύρουθῃ το νυν περιωρισμένον και έλλιπές σύστημα της ακαδημαϊκής εκπαίδευσως πρέπει πρώτον να μάθη η ήμετέρα κυβερνησις να εκτιμή και σέβηται τους διδασκάλους και πεισθή ότι οι καθηγηται είσι τόσοον πολύτιμοι όσον και οι δημοτικοί πάρεδροι. Πρό πάντων δε επάναγκας εινε ίνα οι εύσεβεις και μεγαλοδωροι άνδρες, ως ο μακαρίτης Κόουαν, να μη προσφέρωσιν ολόκληρον την περιουσίαν αυτών εις τα νοσοκομεία, εις τα σχολεία των ρακενδυτών και εις τους ιερεις της έλευθερας εκκλησίας, άλλ' ένίοτε να αναμνησκονται του πτωχού μαθητού, όστις πολλάκις εν Σκωτία προσπαθει να άνέλθη αναρριχόμενος τας άνωφερεις και σκολιάς όδους της παιδείας και της μαθησεως με πηραν άλευρου, άλλ' όστις άδυνατεί ως παν άλλο δίπουν να άνέλθη άνευ κλίμακος τας ύψηλάς κορυφάς των μεγάρων.

Δεν έχομεν ανάγκην πενιχρών συνεισφορών, άλλα δωρεάν εξ 100—150 λιρών στερλινών κατ' έτος διδομένων εις τους Ικανωτέρους των άποφοιτησάντων επί πενταετίαν. Έαν είχον τα μέσα, ήθελον άμέσως σχηματίση έταιρίαν προς εκμάθησιν της Νεοελληνικής επί τω όρω έκαστον μέλος

της σπουδής της Νεοελληνικής, όπερ δέον να λάβη υπό σπουδαίαν σκέψιν η κληρικη Όξφόρδη και το θρησκευτικόν Έδιμβούργον, εινε ότι, η σπουδή αυτής εινε η κλεις δι' ης δύναται να συγκοινωνώσιν απ' εύθείας με την Νέαν Διαθήκην. Ότι οι Θεολόγοι ήμών άγνωσούσι τούτο, εν μέρει, αν ουχι εξ ολόκληρου, είμι βέβαιος άλλως η προς την Νεοελληνικήν άμέλειά των θα ήτο άσυγνωστος. Καθόσον άφορξ έμέ άτομικώς δύναμαι να όμολογήσω ειλικρινως ότι δια της αναγνώσεως των ελληνικών έφημερίδων, λειτουργιών και θρησκευτικων λόγων ήδυνήθη να εισδύσω εις τον ιδιαιτερον χαρακτήρα και το ύρος της Νέας Διαθήκης, και αν απέκτησα όρθην τινα γνώσιν του Ίερου τούτου Βιβλίου, τούτο όφείλεται τη ιδιαιτέρα μελέτη της Νεοελληνικής και ουδενι άλλω. Η μεν γλώσσα της Νέας Διαθήκης εινε η Νεοελληνική εν τη βλαστήσει της, η δε Νεοελληνική εινε το ύρος της Νέας Διαθήκης εν τη εξαυθήσει αυτής.

να υποχρεούται να διαμένει επί οστῶν ολοκλήρους μήνας ἐν Ἀθῆναις φοιτῶν τακτικῶς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, ὥστε ἐπανερχόμενος ἐνταῦθα νὰ ᾗ τελειοδιδάκτορ.

Τότε ἡ σχολαστικότης θὰ παύσῃ πλέον παρεμβάλλουσα προσκόματα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Νεοελληνικῆς, καὶ οἱ δεδωμεμένοι διὰ βιβλικῶν ἀλύσεων θὰ μάθωσι τὴν διαφορὰν μεταξὺ πτερωτῆς ψυχῆς καὶ σκώληκος.

Εἰμί, κ.τ.λ.

Ἰωάννης Σ. Βλάχης

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

Γ. Δ. Κ.

ΚΡΥΦΟΦΙΛΗΜΕΝΗ

Στῆς νυχτὸς τὴν ἔρημ ἀγάλη,
Γέροντι κόρη τὸ κεφάλι,

Σὲ προκέφαλο λουκὸ.
Κ' εἶσαι μάρμαρο γλυμμένο,
Μὲ μαργαίτα τυλιγμένο,
Σὲ σεντόνι εὐδοκαστό.

++

Μὲ μισόνοιχα τὰ χεῖλη
Ποῦ τριαντάφυλλο εἶν' ἡ Ἀπρίλη
Δὲς πῶς κἀκεῖ καρτερεῖ,
Καί 'ς τὴν ὄψιν σου γραμμένη
Εἶν' ἡ ἐλπίδα ἡ φτερωμένη,
Ποῦ μίς' ἔ' ὄνειρο θοερὸς!

++

Μὲ χαρὰ χαρὰ σὸ στόμα
Ποῦ θαρρῆ κρυφὰ σὸ στῆθος,
Νὰ σοῦ δώσῃ δυὸ φιλιὰ
Καὶ χαρὰ 'ς τὸ χέρι ἐκείνο,
Ποῦ κρυφὰ θὰ δέσῃ κρῖνο
Σὲ χρυσά σου τὰ μαλλιά.

++

Σὺν ροδίση ἡ ἀγὴ μὲ χάρη
Σὲ τριανταφυλλιάς κλονάρι,
Θὰ σοῦ φέλλῃ ἕνα πουλί.
Κόρη κρυφοφιλημένη
Πρόβαλε νὰ ἰδῆς χυμίνη,
Γύρω τὴν ἀνατολή.

++

Σὺν ὀλόχαρῃ νυφοῦλα
Θὰ νὰ τρέψῃς μοναχοῦλα,
Στὸ καθρέφτη σου μπροστὰ
Καὶ σὸ μάγουλό σου ὠμίνα
Θὰ νὰ ἰδῆς σὰν τυπωμένα
Δυὸ φιλιὰ λαχταριστά.

++

Καὶ θὰ ἰδῆς πουλιά 'ς τὴ φτέρη
Ποῦ θὰ παίζουν ταίρι, ταίρι,
'Απ' τὸν ἔρωτα πρελλά.
Καὶ κλονιά μαργαριτέρια
Σὲ ἀνοσοῦδιαστα χρυσάρια,
Θὰ νὰ ἰδῆς σκόρπια πολλά.

++

Καὶ 'ς τὴν ροδιώτῃ μὲ χάρη
Θὰ σοῦ φέλλῃ καὶ καμάρη,
Τὸ μικρὸ πάντα πουλί.
«Κόρη κρυφοφιλημένη,
Πρόβαλε νὰ ἰδῆς χυμίνη
Γύρω τὴν ἀνατολή».

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΟΔΟΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Μονὴ τοῦ ὁσίου Λουκά

Ἄλλ' ὅ, τι ἐνδιαφέρει ἡμᾶς εἶνε ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς μονῆς ναὸς δι' ὃν καὶ ἤλθομεν μέχρις ἐνταῦθα καὶ ὅστις εἶνε τὸ λαμπρότερον ἐν Ἑλλάδι σωζόμενον μνημεῖον τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἐννέα αἰώνων. Δὲν ἔχει μὲν τὴν ἐξωτερικὴν χάριν τοῦ ἐν Ἀρτῆ ναοῦ τῆς Παρηγοριτισσῆς, ἀλλ' ὅ ἐν αὐτῷ πλοῦτος τῶν μωσαϊκῶν καὶ μαρμάρων, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ γλαφυρότης ἐκπληττουσὶ τὸν κατὰ πρῶτον εἰσερχόμενον καὶ θέλουσιν αὐτόν. Οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι καλύπτονται ὑπὸ λεπτῶν μαρμάρων (καπλαμά) διαφόρων χρωμάτων, ἅτινα τὸσον στερεοῦς εἶνε συνδεμένα, ὥστε παρὰ τοὺς σεισμοὺς καὶ τὴν ἐπήρειαν τοῦ χρόνου οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ κατέπεσεν. Τὸ ἔδαφος εἶνε ἐπίσης ὑπεστρωμένον διὰ μεγάλων ὠραίων πλακῶν ἐκ μαρμάρου. Ὁ πρῶτος νάρθηξ μεταγενέστερος καὶ ἀνευ ἀξίας καταφασίθη πρῶτος, διότι ἐβλάπη πολὺ τὸν ναόν, καὶ ἐκ τῶν λίθων αὐτοῦ ἐκτίθη τὸ κωδωνοστάσιον. Ὁ δεύτερος νάρθηξ ὁ καλούμενος Λυτὴ ἔχει τὰ λαμπρότερα μωσαϊκά. Ἡ ψηλάφισις τῶν τύπων τῶν ἡλῶν ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ, ὁ Σωτῆρ, ὁ Παντοκράτωρ, τὰ μαρτύρια τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ἡ Ἁγ. Ἐλένη καὶ πολλαὶ ἄλλαι Ὅσiai καὶ Ἁγίαι. Ἐν τῷ ναῷ παρίσταται ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἡ κατάβασις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος εἰς τοὺς Ἀποστόλους κλπ. Τὰ πλείστα τῶν μωσαϊκῶν διατηροῦνται κάλλιστα, εἶνε ὁμοῦ ὀλίγον σκοτεινὰ ἐνεκα τῶν πυρῶν, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἤναπτον ἐνταῦθα οἱ Τούρκοι, οἵτινες εἶχον μεταβάλει τὸν ναόν εἰς σταῦλον! οἱ τότε μοναχοὶ γενναίως ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Τούρκων. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ πλείστα κατεστραμένα μωσαϊκὰ τὰ ὁποία νεώτεροι ἀντικατέστησαν διὰ γελωίων ζωγραφιῶν. Ὁ ναὸς στερεῖται τοῦ ἀναγκαιου φωτός, διότι τὰ παράθυρα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν φαινεται ἐκλείσθησαν οἱ μοναχοὶ μοι εἶπον, ὅτι σκοπεύουν νὰ τὰ ἀνοίξωσι, καὶ τότε θὰ δύνανται τὶς νὰ θαυμάσῃ κάλλιον τὸν ναόν ἢ πρὸς τοῦτο δαπάνη εἶνε μηδαμινὴ καὶ ἐλπίζω ὅτι ταχέως θὰ ἐκτελεσθῇ τὸ σχέδιον. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ κεῖται καὶ ἡ λάρναξ, ἐν ἣ ὑπῆρχον τὰ ὀστά τοῦ Ὁσίου Λουκά, τὰ ὁποία ὡς ἀναφέρεται ἀφῆρθησαν ὑπὸ τινος Πάπα, ὅστις καὶ ὄλον τὸν ναόν, ἔχοντα τιμαλφὴν κειμήλια, ἀπεγύμνωσε. Προϊόντος τοῦ χρόνου κατεστράφησαν καὶ τὰ μαρμάρηνα στήθια καὶ αἱ πολυτελεῖς θύραι, ὥστε σήμερον ὁ ναὸς πλὴν τῶν μωσαϊκῶν οὐδὲν ἄλλο ἔχει κόσμημα. Ὑπὸ τὸν ναόν τούτον ὑπάρχει ὑπογείως καὶ ἕτερος ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, οὐδὲν ἔχων τὸ ἀξιοσημειωτὸν ἐνταῦθα λειτουργοῦσι τὸν χειμῶνα οἱ μοναχοὶ, διότι ἐν τῷ κυρίῳ ναῷ ὑπάρχει πολὺ ψῦχος. Ἐδῶ καὶ ὁ τάφος τοῦ Ὁσίου Λουκά καὶ ἄλλων ἐνεργειῶν τῆς μονῆς.

Ὑπὸ τὸν ναόν τῆς Ἁγίας Βαρβάρας ὑπάρχει καὶ τρίτος ἐπὶ ναὸς, τὰ Κατωκόμενα λεγόμενα, ὡς τὰ κατηχούμενα τῆς Παρηγο-

ριτισσῆς ἐν Ἀρτῆ, καὶ ἔνωθε τοῦ κυρίου ναοῦ ὡς οἱ γυναικωνίται τὰ ἐπανοκόμενα, στηριζόμενα ἐπὶ κορυφῶν στύλων. Μετὰ τοῦ κυρίου ναοῦ συνέχεται καὶ τέταρτος ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, στηριζόμενος ὑπὸ κίωνων ἐκ γρανίτου, μεταφερθέντων ὡς λέγεται ἐξ Αἰγύπτου. Ὁλόκληρος ὁ ναὸς στηρίζεται ἐξωτερικῶς ἐπὶ μεγάλων ἀψίδων, ἐπὶ τῶν τοίχων δὲ αὐτοῦ ὑπάρχουσι διὰ κεράμων συμβολικὰ γράμματα τῶν πρώτων χριστιανῶν, τὰ ὁποία, νομίζω, κατὰ πρῶτον ἀνέγνωσεν ὁ κ. Λαμπάκης.

Τοιοῦτος ἐν συντόμῳ ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Ὁσίου Λουκά, ὅστις ἐν τούτοις σήμερας τυγχάνει προσοχῆς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν μοναχῶν. Τοιαῦτα λαμπρὰ κειμήλια, ὡς ὁ ναὸς τῆς Παρηγοριτισσῆς, τοῦ Ὁσίου Λουκά καὶ τοῦ Δαφνίου, ὅστις σημεῖωτον ἐνώπιον τῶν δύο πρώτων μικρῶν ἔχει ἀξίαν, διότι ἐκτὸς τῆς ἀρχαιολογικῆς καὶ τεχνικῆς αὐτῶν ἀξίας, εἶνε πολὺτιμα μνημεῖα μιᾶς περιόδου τῆς φυλῆς ἡμῶν, ἥτις ἀνείχεν ἔστω καὶ τινὰς κηλίδας, αὐταὶ δὲν δύνανται ν' ἀμικρῶσωσι τὴν λαμπρὰν καὶ ἐνδοξὸν εἰκόνα τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου. Ἐλπίζω, ὅτι ἡ συστάσα χριστιανολογικὴ ἱεραρία ἐν τῶν πρώτων αὐτῆς μελετημάτων θὰ ἔχη τὴν διατήρησιν τῶν ναῶν τούτων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ Καπνικαρία καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Ἀθῆναις βυζαντινοὶ ναοὶ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ χιλκινὰ εὐρήματα τῶν τάφων, παραβληθόμενα πρὸς τὰ χρυσὰ ἀντικείμενα τῶν Μυκηνῶν.

Τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκά ἐγραψεν ἐκ τῶν περισοθέντων ἐγγράφων ὁ κ. Κρέμος εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους μετὰ πολλῶν εἰκόνων. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς κατεστράφη. Ἐνταῦθα ἐστῆσαν εὐγενοῦς καὶ ὑποχρεωτικῆς ξενίας παρὰ τὴν μοναχῶν Συμβούλιον τῆς Μονῆς, καὶ πολλῶν περιποιήσεων παρὰ τῶν λοιπῶν πατέρων. Ὁ ξένος ἐδῶ δύνανται νὰ εὐρὴ πάσαν ἀνάπαυσιν. Δυστυχῶς ὁμοῦ ἐνεκα τοῦ ἐπὶ τοῦ Παρνασσῶ κρουολογῆματος καὶ τοῦ ἐν Ἀραχῶθῃ, διότι μετὰ τὴν ἀπὸ Καστρὶ εἰς Ἀραχῶθάν ραγδαίαν βροχὴν εἶχον τὴν ἀπρονοήσιαν νὰ μείνω μετὰ τὰ βεβρεγμένα φορέματα, κατελήθην μόλις τὴν ἐπιούριον μ. μ. ἡδυνήθη ν' ἀναχωρήσω, ἔχων ὡς σύντροφον καλόγηρον τινὰ μεταβαίνοντα εἰς τὸ μετόχιον Λεβαδείας. Ἐκ τῆς μονῆς κατήλθομεν εἰς μικρὰν κοιλάδα, ἔνθα καὶ τὰ εἶρηια τῆς Στεριάς, κόμης τῆς Πανδιονίδος φυλῆς, ἐξ ὧν λέγεται ὅτι ἐλήφθησαν καὶ τὰ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ὁσίου Λουκά μάρμαρα, ἀφαιρηθέντα ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐδῶ βλέπομεν ἐπὶ τινὸς λόφου τὴν κατηρειπωμένην ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ λιψάνα παλαιῦ φρουρίου ἐν τῷ τῶν ἀράβων εὐρήθησαν πρὸ καιροῦ ξίφη καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Παρὰ τὴν ὁδὸν κένταί τὰ εἶρηια τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα, κτισθέντος ὡς φαίνεται ἐκ τῶν τετραγώνων βάσεων, ἐπὶ ἀρχαίῳ τοιοῦτου. Ἐντεῦθεν ἤρξαμεθα τῆς ἀναβάσεως τοῦ Ἐλικῶνος καταφύτου ἐξ ἐλατῶν.

Διελθόντες παρὰ ψυχρὰν πηγὴν, εἰσῆλθομεν εἰς τὸ δάσος καὶ μετὰ 2 1/2 ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐκκλησιδῖον τοῦ Προφήτου Ἡλία· ἐδῶ δύνανται τὶς νὰ ἰδῇ πῶς κατα-

στρέφονται τὰ δάση ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλοι ἀπέκοπτον μεγάλα δένδρα καὶ ἄλλοι ἐκίον ὀλοκλήρους ἐκτάσεις, ὅπως τὰ μεταβάλλωσιν εἰς καλλιεργήσιμους ἀγρούς. Πρὸς ποιεῖσιν, ὅτι ἤμην ἀπεσταλμένος τῆς Κυβερνήσεως πρὸς παρακάλυσιν τῆς καταστροφῆς, καὶ ἂν καὶ ἐπαρξενεῖθησαν ὄληρον διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ πράγματος ἐν τούτοις ἐθεώρησαν φρόνιμον σιγὰ σιγὰ ν' ἀπομακρυνθῶσιν. Οὕτω συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἔνθα οἱ νόμοι δὲν ἐκτελοῦνται, αἱ κυβερνήσεις νυστάζουσι καὶ οἱ ὑπάλληλοι χάσκουσιν.

Ἐντεῦθεν ἤρξαμεθα τῆς καταβάσεως τοῦ Ἐλικῶνος δι' ἀποτόμου ὁδοῦ, ἐφ' ἧς διατηροῦνται ἐτι ἔχνη τῶν Τούρκικῶν κατεργιῶν. Μετὰ τέσσαρας ἡμισὺ ὥρας ἐκ τῆς μονῆς διελθόντες μίεραν ἀκαλλιεργητὸν κατὰ τὸ πλείστον πεδιάδα κατήλθομεν εἰς τὴν Λεβαδείαν, κομπολίην ἐκτίσθη ἐπὶ τῶν τελευταίων τοῦ Ἐλικῶνος δευράδων. Ἐν πρώτοις κατὰ τὴν εἰσοδὸν εὐρίσκομεν μικρὸν φρούριον, οὗ τὰ τεῖχη φθάνουσι ἄχρι τοῦ περιφήμου Τροφωνίου ἄντρου καὶ τῶν πηγῶν τῆς Ἐρκύνης. Ἡ θέσις εἶνε μεγαλοπρεπὴς· σοβαρὰ καὶ ἐπιβήλουσα ἐκ τῶν στανίων, ἄς δύνανται τὶς νὰ ἰδῇ. Ἐν μὲσῳ ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων σχηματίζονται ἐν τῷ μέσῳ μίαν ἀβυσσον, ρεῖε ἡ μεγάλη πηγὴ τῆς Ἐρκύνης, διέρχουσα μετὰ πατάγου τὴν Λεβαδείαν. Παρ' αὐτὴν ἐπὶ τοῦ βράχου κεῖται τὸ μικρὸν ροδερὸν ἄντρον τοῦ Τροφωνίου, ἐνθ' εἰδίδοντο χρησμοὶ καὶ προσεφέροντο θυσίαι εἰς τιμὴν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀγαμέμδους. Ἐπὶ τῶν ἐνταῦθα βράχων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα ἄντρα ἢ μᾶλλον ὅπαι, μία τῶν ὁποίων μετεποίηθη εἰς ναῖσκον, τῆς Ἱερουσαλὴμ καλούμενον, εἶνε ὁ ἀνέρχεται τὶς δι' ἀλύσεως, ὡς περίπου εἰς τὰ Μετέωρα. Ἐκεῖ ἀνάπτουσι καθ' ἐλάσπην μικρὰν κωνοειδῆ, ἥτις τὴν νύκτα φωσφορίζει ὡς ἀστὴρ ἐν τῷ κενῷ. Ἐπὶ τινος λόφου ὑπὲρ τὴν πόλιν κεῖται ὁ ναῖσκος τοῦ Προφήτου Ἡλία, κτισθὴς ἐπὶ τῶν εἰρηιῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὁμοῦριου Διός. Κατωτέρω κεῖται τὸ ὠρολόγιον τῆς πόλεως, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἑλγίνου. Ἀκολουθοῦντες τὸ ρεῦμα τῆς Ἐρκύνης, οὗ τὰς ὄχθας ζευγνοῦσι παλλαχοῦ λίθιναι γέφυραι, φθάνομεν εἰς τὸν ἄντρον τῆς κομποπόλεως. Οἰκίαι τινὲς εἶνε ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις οὕτω διέρχεται κάτωθι αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ 16 βιομηχανικὰ καταστήματα ἀλευροποιίας, νηματοποιίας κλπ., στρεφόμενα διὰ τοῦ ἀφθόνου ὕδατος τῆς Ἐρκύνης, οὗ ἡ δύναμις κατὰ τοὺς ὀκτὼ μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ θὰ ὑπερβαίη τὴν τῶν χιλίων ἵπων. Τὸ περισσεῖον ὕδαρ χύνεται εἰς τὴν περὶ πεδιάδα, ἔνθα καλλιεργεῖται ὁ βᾶμβαξ καὶ ὁ ἀραβόσιτος. Αἱ ὁδοὶ εἶνε ἀκανόνιστοι καὶ στεναί, ὀλίγα δὲ οἰκίαι εἶνε νέαι καὶ καλαί. Εἰς Λεβαδείαν ἐφθάσα πρὶν τὸ τέλος τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς πανηγύρεως, εἰς ἣν συρρέουσιν ἐξ ὅλης σχεδὸν τῆς Στεριάς ἔμποροι καὶ χωρικοί, πωληταὶ καὶ ἀγορασταί, καὶ ἦτις διαρκεῖ ἀπὸ τῆς 15 — 20 Αὐγούστου. Πολλοὺς κόσμους συνηροῦντο περὶ τὰ καφενεῖα, ἔνθα γυναῖκες τινες ἐξ Ἀνατολῆς μὲ ρικνὸν καὶ ἐπιμαυμένον τὸ πρόσωπον ἐτραγῶδον τὸν ἀναρῶ καὶ ὠρχοῦντο

εἰσοπυγοῦσαι καὶ κρούουσαι μικρὰ ἀνά χειρας κρόταλα. Τὸ θέαμα, πρὸ τοῦ ὁποίου ἀρκετοὶ ἔχασκον, ἦτο ἐξόχως ἀηδὲς. Φηναίεται τις, ὅπως ρυπαρὸν θὰ ἦτο τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον τῆς Λεβαδείας μετὰ τὴν συρροὴν τοσούτου κόσμου. Μερὶ τοῦ μεσονυκτίου ἐπάλατοι κατὰ τῶν παντοειδῶν ζυφίων, ἅτινα βουλιμῶντα ὤρμησαν ἐναντίον μου. Πλὴν φεῦ! εἰς τὰ τόσα θάσανα προσετέθη ἡδὴ καὶ ἐν ἀνδρόγυνον ἐκ τῶν προμνησθέντων ὠδικῶν θάσεων. Ὁ σύζυγος ἐπέληπτεν ἐπὶ τὸ παρακείμενον δωμάτιον τὴν σύζυγον τοῦ διὰ τὴν διαγωγὴν τῆς, ὅχι δὴ δὴ, ὅτι αὐτὴ ἦτο χαλαρὰ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐναντίον! — Κρίμα τοῦσαι μισοπᾶνεια καὶ δὲν ξέρεις νὰ φερθῆς στὸν κόσμον! — Κρίμα τοῦ δὲν εἶσαι φιλότιμος! — Καὶ αἱ φωναὶ καὶ αἱ αἰσχαὶ ὕβρεις ἐκατέρωθεν ἐξηκολούθουν μέχρι πρωίας. Μάτην ἠγέρθη καὶ τοὺς παρακάλεσα, ὅπως σιωπήσωσι, διότι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκοιμᾶντο καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι ἠναγκάσθη ἀϋπνος καὶ καταβληθῆμενος ἐκ τοῦ κόπου, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἀσθενείας τῆς προτεραιας, νὰ περιμείνω τὴν αὐγὴν. Φριλέδεις νύκτες, διὰ σὰς μετενοῦν ἐνίστε διὰ τὴν ἐκδρομὴν μου ταύτην ἐν τῷ ὑπῶ λησμονεῖ τις τὰ πάντα, ἀλλ' ὅταν στερεῖται καὶ τούτου, ἡ πεζοπορία εἶνε βράσχος καὶ ἐπικίνδυνος γενναϊότης.

Ἀπὸ Λεβαδείας εἰς Χαιρώνειαν καὶ ὄρχομενον. Ἐκ Λεβαδείας ἀνεχώρησα λίαν πρῶτ, βαίνων πρὸς τὴν Χαιρώνειαν καὶ τὸν Ὀρτοπαγίτου κ. Δουβουσιώτου· τὰ ἀνακαλυφθέντα ἀντικείμενα πληροῦσιν ἤδη τὸ ἐνταῦθα μικρὸν μουσεῖον, ἔνθα καὶ δωμάτια ὑπάρχουσι διὰ τοὺς ξένους ἐν τῷ μουσεῖῳ τούτῳ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ἐπιτύμβιοι πλάκες καὶ ἀντικείμενα τινὰ καλλιστης τέχνης. Ἐντὸς τῆς πεδιάδος εὐρέθησαν πλείστοι τάφοι ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Ἀκούσατε σὰς παρακαλῶ καὶ μίαν σκηνὴν, ἧς παρίστην μάρτυς ἐν Χαιρώνειᾳ. Μετράξ τις μόλις 17ης, ἐρίσας δι' ὀλίγα ξύλα πρὸς τινὰ ἄλλον χωρικὸν 30 περίπου ἐτῶν, ἐξήγαγεν αὐθαρεῖ μεγάλην μύχαιραν καὶ ἐπέτεθη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἐργίγησα ὁμολογοῦμένως πρὸ τῆς θέας τῆς μαχαίρας ἐκείνης, δι' ἧς τόσαι ὑπάρχει καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐνεκα μηδαμινῶν τῶν πλείστον ἀφορμῶν εὐρίσκουσιν οἰκτρὸν θάνατον. Εὐτυχῶς πλείστοι ἦσαν παρόντες καὶ προελήφθη ἡ αἵματοχυσία ἐν τούτοις ὁ μικρὸς κακοῦργος ἀπῆλθεν ἀπειλῶν, ὅτι ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ζῆσῃ. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡ κυριώτερα αἰτία τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκλημάτων εἶνε ἡ ὀπλοφορία καὶ ἡ ἀτιμωρησία. Ἐν τούτοις ὅχι μόνον δὲν λαμβάνεται πρόνοια τις περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, ἀλλ' ἡ κυβερνοῦσα ὀπλιζει ἐκ περισσοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος 30,000 ἄνδρας, ὅχι δι' ἄλλο τι παρὰ διὰ νὰ σφάζωσιν ἐν ἀνάγκῃ τὸν κόσμον. Διὰ φύλλου πηδήμα οἱ στρατιῶται ξιφουλκοῦν ἐν μέσῳ τῆ πόλεως προχθὲς εἰσέτι παρέρητον μάρτυς τοιαύτης σκηνῆς. Διὰ τὴν μισομύθη τὸν ἄγγλους, ὧν οἱ στρατιῶται ἐκτάκτως μόνον φέρουσι τὰς λόγχας τῶν οἰκότοις τῆς Κάπραιναις καλλιε-

ἐνεκρίθησαν, ἀλλ' ὁ κ. Καββαδίας θὰ ἔλθῃ, καὶ δὲν ἔρχεται. Τὶς οἶδε πόσον χρόνον εἰσέτι θὰ φωνάζῃ ὁ ἀτυχὴς λέων. Ἐντὸς τοῦ τύμβου, ἀνασκαφέντος, ἀνευρέθησαν 250 κρανία καὶ τὰ ὀστά τῶν ἐνταῦθα ταφέντων. Προχωροῦντες πρὸς τὸ χωρίον εὐρίσκομεν ὑπὲρ αὐτὸ τὴν ἀκρόπολιν, ἀποτελουμένην ἐκ δύο βραχῶν καὶ ἀποτόμων λόφων, ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν ὁποίων ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Διός. Ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου βλέπομεν λιψάνα τεχνῶν ἐκ τετραγώνων μαύρων λίθων. Ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τὸ βλέμμα φέρεται ἐπὶ τοσέτοις μεγαλοπρεποῦς, ὅσα καὶ μεταγχολικῶν ἐξ ἀριστερῶν ὑψοῦται μέχρι τῶν νεφῶν ὁ ἀπότομος Παρνασσός, ὅπισθεν ὁ κατὰ φύτον ἐλικῶν καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ Κοπαῖς· ὑπὸ τοὺς πόδας μας ἡ πεδιάς, ἡ ἀπείσια Χαιρώνεια. Εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως κεῖται τὸ θέατρον, τινὲς τῶν λαξευτῶν ἔδρων τοῦ ὁποίου σώζονται εἰσέτι. Τὸ θέατρον τούτων εἶνε ἐν τῶν μᾶλλον ἀτέχνων τῆς Ἑλλάδος· ἐδῶ πλέον τελευτᾷ καὶ ἡ τέχνη. Ἐν τινὶ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ἐξῶθι τῆς ὁποίας βλέπομεν διαφόρους ἐπιγραφὰς, ὑπάρχει μαρμαρινὴ ἔδρα, ἣν οἱ χωρικοὶ κλοῦσι θρόνον τοῦ Πλουτάρχου! Τῷ ὄντι ὁ μέγας ἱστορικὸς ἐγεννήθη ἐν Χαιρώνειᾳ, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ὑπῆρξε βασιλεὺς! Ἐν τούτοις οἱ συμπολιταὶ τοῦ καυχῶνται μέχρι σήμερον διὰ τὴν γέννησιν του. Ἐν τινὶ ἀρχαίῳ οἰκοδομηματι, οὗ αἱ βῆσεις μόνον φαίνονται ὑπὲρ τὴν γῆν, δι' ἰδίῳν ἐξόδων ἐνήργησε μικρὰς ἀνασκαφὰς ἡ μήτηρ τοῦ Ἀρτοπαγίτου κ. Δουβουσιώτου· τὰ ἀνακαλυφθέντα ἀντικείμενα πληροῦσιν ἤδη τὸ ἐνταῦθα μικρὸν μουσεῖον, ἔνθα καὶ δωμάτια ὑπάρχουσι διὰ τοὺς ξένους ἐν τῷ μουσεῖῳ τούτῳ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ἐπιτύμβιοι πλάκες καὶ ἀντικείμενα τινὰ καλλιστης τέχνης. Ἐντὸς τῆς πεδιάδος εὐρέθησαν πλείστοι τάφοι ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Ἀκούσατε σὰς παρακαλῶ καὶ μίαν σκηνὴν, ἧς παρίστην μάρτυς ἐν Χαιρώνειᾳ. Μετράξ τις μόλις 17ης, ἐρίσας δι' ὀλίγα ξύλα πρὸς τινὰ ἄλλον χωρικὸν 30 περίπου ἐτῶν, ἐξήγαγεν αὐθαρεῖ μεγάλην μύχαιραν καὶ ἐπέτεθη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἐργίγησα ὁμολογοῦμένως πρὸ τῆς θέας τῆς μαχαίρας ἐκείνης, δι' ἧς τόσαι ὑπάρχει καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐνεκα μηδαμινῶν τῶν πλείστον ἀφορμῶν εὐρίσκουσιν οἰκτρὸν θάνατον. Εὐτυχῶς πλείστοι ἦσαν παρόντες καὶ προελήφθη ἡ αἵματοχυσία ἐν τούτοις ὁ μικρὸς κακοῦργος ἀπῆλθεν ἀπειλῶν, ὅτι ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ζῆσῃ. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡ κυριώτερα αἰτία τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκλημάτων εἶνε ἡ ὀπλοφορία καὶ ἡ ἀτιμωρησία. Ἐν τούτοις ὅχι μόνον δὲν λαμβάνεται πρόνοια τις περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, ἀλλ' ἡ κυβερνοῦσα ὀπλιζει ἐκ περισσοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος 30,000 ἄνδρας, ὅχι δι' ἄλλο τι παρὰ διὰ νὰ σφάζωσιν ἐν ἀνάγκῃ τὸν κόσμον. Διὰ φύλλου πηδήμα οἱ στρατιῶται ξιφουλκοῦν ἐν μέσῳ τῆ πόλεως προχθὲς εἰσέτι παρέρητον μάρτυς τοιαύτης σκηνῆς. Διὰ τὴν μισομύθη τὸν ἄγγλους, ὧν οἱ στρατιῶται ἐκτάκτως μόνον φέρουσι τὰς λόγχας τῶν οἰκότοις τῆς Κάπραιναις καλλιε-

γούσι την περίεξ παιδάδα και τρέφουσι πολυ-
αριθμους ἀγγέλους γάλας.

Μετ' ὀλίγον ὥραν, τὴν 9 1/2 τῆς πρωίας, κατέλιπον τὴν Χαϊρώνειαν καὶ διὰ τῶν ἀμπελώνων βαίνων, διήλθον μετὰ 1/2 ὥραν τὸν Κηφισὸν τῆς Βοιωτίας, ὅστις ἀρδεύει ἀπάσας τὰς ἐντεῦθεν μέχρι Κωπαίδος βαμβάκοφυτείας μετ' ὀλίγον ἐφθασα εἰς τὸ χωριδίον Βισβάρη, εἶτα εἰς τὸ Βελί ο καύσων ἦτο ἀφόρητος· οὐδέποτε ἄλλοτε κατὰ τὴν ἐκδρομὴν εὐραν τὸν ἥλιον τόσον καυστικόν ἦτο περίπου μεσημέρια καὶ γνωρίζει τις πόσον ὁ ἥλιος καίει ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Βοιωτίας μεσουτέρου τοῦ Αὐγούστου. Ὁ φλογερὸς ἥλιος κατέκαιε τὰ πάντα· τὰ ποιμνία ἀνεπαύοντο ὑπὸ μεγάλα δένδρα, οἱ ποιμένες ἐκοιμῶντο παρ' αὐτὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κύνες ἐξηπλωμένοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσωσαν. Οἱ χοροὶ ἐκυλίωντο ἐντὸς τοῦ βορβοροῦ, αἱ ὄρνιθες ἰστάμεναι ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδὸς εἶχον σηκωμένας τὰς πτέρυγας τῶν, αἱ χήνες εἶχον τὰς κεφαλὰς κενωσμένας ἐντὸς τῶν πτερῶν τῶν· τὸ πᾶν ἐν ἡμεῖς οὐδεὶς κλῶνος ἐσειέτο, οὐδεὶς ἄνθρωπος διήρχετο τὴν πεδιάδα· ἐκ τινῶν πλησίον γαμψῶν βράχων ἐξεπέμπετο ἀληθὴς λάβρα· τὸ ἀμυδρὸς χῶμα ζέον μοι ἔκαίε τούς πόδας· ὅτε περὶ τὴν 1/2 μ. μ. ἐφθασα μετὰ τριῶρον ἐκ Χαϊρώνειας πορείαν εἰς τὴν μονὴν τῆς Παναγίας τῆς Σκριποῦ κατελήφθην ὑπὸ πυρετοῦ συνέπεια τοῦ φοβεροῦ καύσανος καὶ τῆς αὔνιας. Δὲν ἐζήτησα μόνος φθάσαι ἢ μέρος ὅπως κατακλιθῶ· οἱ μοναχοὶ ἐκοιμῶντο καὶ τις ὑπαίτηρής μοι ἔδωκε παλαιὸν τινα τάπητα, ὅπως κατκλιθῶ ἐπὶ τοῦ σανιδωτοῦ ἰδάφους. Πρώτην φοράν καθ' ὅλην τὴν ἐκδρομὴν μου ἀπήνητσα τὴν ἀφιλοξενίαν, ἥτις ὁμολογουμένως ἐν μέσῳ τῶν τόσων περιποιήσεων, ὧν ἐτυχον πανταχοῦ, με ἐξέπληξε τὰ μέγιστα, συγχρόνως δὲ καὶ με ἔστενοχώρησε πολὺ, διότι ἦμην ἀσθενής. Οἱ μοναχοὶ δὲν ἦσαν εὐγενέστεροι τοῦ ὑπηρετοῦ τῶν δυστυχῶς δὲ ἐνεκα τῆς ἀσθενείας μου δὲν ἠδύναμην νὰ ζητήσω ἀλλαχού φιλοξενίαν. Οὐδεὶς καλόγηρος παρουσάσθη, ὅπως με ἐρωτήθη, τί ἔχω ἢ τί θέλω· μόλις μοι ἀπέστειλαν διὰ μικροῦ ὑπηρετοῦ 10 κόκκους κινίνης, καὶ ὅτε ἐζήτησα ὀλίγον ζωμὸν μοι ἔστειλαν τεμάχιον σκληρᾶς προβατίνης ὁπῆς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων! Ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἐνὸς ρακάδου τάπητος, μόνος ἐντὸς ἐνὸς ἀθλοῦ δωματίου, πυρέσσω, αἰπὸς καὶ νῆστις διήλθον, φίλοι μου, τὴν ἀθλιεστέρην ἕως νύκτα τῆς ζωῆς μου. Εὐτυχῶς τὴν ἐπαύριον ἠδυνήθην νὰ ἐγερθῶ καὶ κατῆλθον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπως ἴδω τὰς ἐκεῖ ὀλίγας ἀρχαϊότητας, ἐπιγραφάς, τεμάχια ἀγαλμάτων καὶ τὸ ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἀέριον. Συγχρόνως ἐκ τοῦ μαγειρίου προέβλε καὶ χορδὸς τις καλόγηρος, ὅστις προσποιήθεις, ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζε περὶ τῆς ἀφίξεώς μου, μοι προσέφερεν ὡς δυναμωτικὸν κοκορέτσι!

— Τι, βλέπεις τὰ εἰδῶλα ποῦ λάτρευαν οἱ Ἕλληνας; τὰ μάρμαρα; καλὰ ἔκαμαν οἱ χριστιανοὶ ποῦ τάσπαζαν! — Πρόσεξε σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ τὰ σπάσης κ' αὐτὰ τοῦ λόγου σου. — Μπᾶ, ἄς εἶνε καὶ παραπεταμένα! Ἐλεπμόνησα νὰ εἶπω, ὅτι εὐρισκόμεθα

ἤδη ἐν Ὁρχομενῷ, ἔνθα κατ' ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν κατοίκει τὸ ἐπιφανὲς καὶ πλούσιον ἔθνος τῶν Μινυῶν. Πλησίον τῆς μονῆς ἀνεκαλύφθη καὶ ὁ θησαυρὸς τοῦ Μινυοῦ λεγόμενος, θησαυροφυλάκιον ἢ τάφος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου παναρχαίου ἐποχῆς. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο οἰκοδομημα εἶνε ἐν εἰρησίᾳ. Εἶνε δὲ φρικώδης ἢ ἐν αὐτῷ ἀθλιότης καὶ ἀκαθαρσία. Ὁ φύλαξ χάριν οἰκονομίας ἐπαύθη, τὸ ξύλινον κιγκλιδωμὰ ἐθρῶσθη καὶ τὸ μνημεῖον ἀφέθη εἰς τὴν τύχην του. Πόσον ἀληθῶς ἀσυνειδητοὶ εἰμεθα! Ὁ προοδευτικὸς λαὸς φαίνεται ἐκ τῆς προσοχῆς, τὴν ὅποιαν καταβάλλει εἰς τὰ μικρὰ πράγματα. Δι' ὀλίγων δραχμῶν ἠδύνατο ν' ἀντικαταστήθῃ τὸ θραυσθὲν κιγκλιδωμὰ, ὃ δὲ δὴμαρχος τῆς Σκριποῦ νὰ ἔχη τὴν ἐποπτείαν. Ἄνθρωπος ἀκάθαρτος, ἄνθρωπος ἀκατάστατος δεικνύει, ὅτι ἔχει νόθρον τὴν φύσιν, ἐπομένως ἀναξίαν διὰ τὸ μικρότερον πρᾶγμα, καὶ οὐκ ἀξίαν τὴν ψυχὴν. Ὑπερῶν τοῦ θησαυροῦ τοῦτου κείται καὶ ἡ βραχῶδης ἀκρόπολις, ἔχουσα ἐλάχιστα λείψανα τείχους. Παρὰ τὴν Μονὴν κείται καὶ ἡ κώμη Σκριποῦ, ἥτις χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἀπέναντι Πετρομαγούλας διὰ τοῦ Κηφισοῦ.

Ἀπὸ Ὁρχομενοῦ εἰς Ἀθήνας
Δὲν ἠδυνήθην ἐπὶ πολὺ νὰ μείνω ἐν τῇ πόλει τοῦ Ὁρχομενοῦ καὶ τῶν Μινυῶν περὶ τὴν 9ην ὥραν τῆς πρωίας ἀνεχώρησα καὶ μετὰ 3/4 ἐφθασα εἰς τὸ χωριὸν Βρανέζι, ἔνθα ἐνεκα τοῦ καύσανος καὶ τῆς ἀδυναμίας ἠναγκάσθην νὰ μείνω τὴν μεσημέριαν ἐν τινὶ καπηλειῷ. Ὁ δυστυχὴς κἀπὼλος ἦτο καταλοπημένος, διότι οἱ ἐργάται τῆς Κωπαίδος δὲν τῷ ἐπλήρωνον ὅσα τῷ ὤφειλαν, διότι οἱ ἐργολάβοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μουφλοῦντες δὲν ἐπλήρωναν τούς ἐργάτας, διότι ἡ ἑταιρεία δὲν φροντίζει νὰ ἔχη καλοὺς ἐργολάβους, ἐπειδὴ ἡ κυβέρνησις ἐλαχίστην ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτῆς ἐπιβλεψίν, διότι... τέλος ταιαῦτα εἶνε τὰ χάλια τῶν ἐν Ἑλλάδι δημοσίων ἔργων. Πρὸ τίνος τραπεζίου κἀθηται ὁ πάρεδρος τοῦ χωρίου, φέρων μεγάλην μάχαιραν, ὅσον καὶ τὸ ἀξίωμά του καὶ παίζων μετὰ τῶν συνδημοτῶν του σκαμπλί καὶ ὁμιλῶν συνεχῶς περὶ ψήφων καὶ ὑποψηφίων. Τὴν 2 1/2 μ. μ. ἀναχωρήσας, ἠρξάμην βαδίζων παρὰ τὴν μεγάλην διώρυγα, ἣν ἀνορύττει ἡ ἑταιρεία τῆς Κωπαίδος πρὸς διόχρευσιν τῶν περὶ τὸν ὁδὸν ὁδῶν τῆς Ἐρικούνης, τοῦ Μέλανος ποταμοῦ καὶ τοῦ Κηφισοῦ καὶ ἀπολύμανσιν τῆς ἐνταῦθα πεδιάδος. Ἐκτοῦτων δύο καλὰ θὰ προκύψωσι. Οἱ κάτοικοι θὰ ἀπαλαχθῶσι νοσηρῶν ἐλῶν, καὶ ἀντ' αὐτῶν θ' ἀποκτήσωσι ἀγρούς καταλλήλους ἰδίᾳ διὰ τὰς βαμβάκοφυτείας. Τὰ ὕδατα ταῦτα θὰ διοχετευθῶσι διὰ τῆς διώρυγας, ἥτις ὑποθέτω, ὅτι θὰ εἶνε καὶ πλευστή, εἰς τὴν Κωπαίδα καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῶν συντελεσθέντων ἔργων εἰς τὸν Εὐβοϊκόν. Ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ταχέως ἴδωμεν τὰ τελευταῖα ἐγκαινία τῆς πολυπαθοῦς Κωπαίδος! Ἀκολουθῶν τὴν διώρυγα ἐφθασα μετὰ 2 1/2 ὥρας εἰς τὴν ἀπὸ Λεβαδείας εἰς Θήβας ἀμαξιτὴν, εἰς τὴν θέσιν Πέτρα, ἔνθα καὶ χάινι ὑπάρχει. Ἐντεῦθεν αἱ μὲν Θῆβαι ἀπέχουσιν 6 ὥρας, ἡ Λεβαδεία 3 καὶ αἱ

Ἀθήναι 20. Πλησιάζομεν λοιπὸν πρὸς τὸ ποσφιλεῖς Ἄστν. Μίαν ὥραν μακρὰν παρὰ τὸ χωριὸν Ἄγ. Γεώργιος κείται καὶ ἡ ἀρχαία Κορώνεια. Ἐν τῇ θέσιν Πέτρα συνειροτήθη τῷ 1829 ἡ μάχη τῆς Πέτρας λεγόμενη, ἥτις ἐπεσφράγισε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τμήματος τοῦτου τῆς Μεγάλης Πατρίδος. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τῆς εἰς Θήβας ἀγούσας ἀμαξιτῆς βαίνων διήλθον παρὰ τὸ χωριδίον Σάχον, ὁπότεν ἀρχονται οἱ Ἀλβανόφωνοι κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Οἱ ἄνδρες αἱ γυναῖκες, τὰ ἦθη, καὶ ἔθιμα διάφορα. Μετὰ 3/4 ἐκ Πέτρας, μὴ προτιθέμενος νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς πλησίον κειμένας Θήβας, ἄς ἐγνώρισα κατὰ προγενέστεραν ἐκδρομὴν, κατέλιπον τὴν ἀμαξιτὴν καὶ ἐντὸς ἑτέρων ἄλλων 3/4 ἤτοι μετὰ 4 ἐκ Βρανέζι ὥρας ἐφθασα εἰς τὸ χωριδίον Μᾶζι. Ποῦ νὰ διανυκτερεύσω τις εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο χωριὸν; Βεβαίως εἰς τοῦ κ. παρῆδρου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ οἰκία τοῦ κ. παρῆδρου ἀπὸ ἐν μόνον δωμάτιον συνέειτο, ἔνθα ἕμενον αἱ θυγατέρες του, ἡ σύζυγός του, αἱ νόμφαι του κλπ. ἐκοιμήθην ἐν ὑπαίθρῳ. Τὴν 5 1/2 πρωϊνῆν ὥραν ἀνῆλθον εἰς τὸ χωριὸν Μαιουρομάτι κειμένον ἐπὶ ὄροπέδιον ἐν μέσῳ μεγάλων ἀμπελώνων καὶ μετὰ 2 1/2 ὥρας ἐφθασα εἰς Ἐρμηόκαστρον, ὃ παρᾶκειται καὶ ἡ κώμη Κατοικαβέλι. Τὸ Ἐρμηόκαστρον κείται παρὰ τὰς ἀρχαίας Θεσπιᾶς, ἐκλήθη δὲ οὕτως ἐκ τίνος κατορηταιμοῦ φρουρίου, ἐκ τῶν λίθων τοῦ ὁποῦ ἐκτισαν τὰς οἰκίας τῶν οἰκιστῶν Θεσπιῶν. Παρὰ τὴν θέσιν τοῦ φρουρίου τοῦτου ἐνήργησε πέρυσιν ἀνασκαφῆς ἡ Γαλλικὴ Σχολή, ἀνασκάψασα ἀρχαία οἰκοδομήματα. Ἐπίσης ἀνασκαφῆς ἡ σχολὴ αὐτὴ ἐνήργησε καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τῷ Ἐλικῶνος, ὅστις ἐντεῦθεν ὑψηλὸς καθορᾶται, κώμην Παναγίαν καὶ τὸ Ἐρμηόκλῆσι Ἁγία Τριάς. Μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Παναγίας ἀνεκλήψαν τὸν ναὸν τῶν Ἐλικωνιάδων Μουσῶν. Τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦτων ὀλίγα εὐρήματα: ἐπιγραφαί, μάρμαρα ἐκ τοῦ ναοῦ, ἀνάγλυφα κλπ. βλέπει τις ἐν τῷ μικρῷ μουσεῖῳ τοῦ Ἐρμηόκαστρον, οὐ ὀφθαλμὸς εἶνε πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἐπισκεπτῶν. Μετὰ 1 ἐντεῦθεν ὥραν ἐφθασα εἰς τὸ χωριὸν Παραπούγκια, οὐ αἰ οἰκία εἶνε διεσπαρμένα ἐπὶ ὄροπέδιον. Ἐνταῦθα ἔκειντο τὰ ἀρχαία Λεῦκτρα καὶ ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου τοῦτου ὁ Ἐπαμεινώνδης κατετρόπωσε τούς Σπαρτιάτας, ἀράμενος περιφανῆ νίκην, μίαν τῶν ἀθανάτων θυγατέρων, ἄς κατὰ τὴν ἰδίαν ῥῆσιν κατέλιπε θήσκων ὁ μέγας Θῆβαίος. Λίθους τινὰς κάτω ἐν τῇ πεδιάδι οὐ χωρικοὶ καλοῦσι τρόπιαν τοῦ Ἐπαμεινώνδου. Ἐντὸς τοῦ χωρίου ὡς καὶ εἰς τινὰ θέσιν μακρὰν αὐτοῦ ὑπάρχουσιν λείψανα παλαιῶν φρουρίων. Τὴν μεσημέριαν διήλθον ἐν τινὶ μαγαζεῖῳ τὴν 3 μ. μ. ἀναχωρήσας ἐφθασα μετὰ μίαν ὥραν εἰς τὸ χωριὸν Καπαρέλι· ἐκείθεν κατῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Πλαταίων, ἔνθα ὑπάρχουσιν ἀφθονοὶ πηγαὶ ὑδάτων καὶ ἔνθα ἀπολέσας τὴν ἀτραπὸν περιεπλανήθην ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν μετὰ 1 1/2 ὥραν ἐφθασα εἰς τὸ χωριὸν Κόκλα, ἔνθα ἔκειντο αἱ ἀρχαῖαι Πλαταῖαι, αἱ πεφημισμένα διὰ τὴν

HENRY GREVILLE Ἡ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ (Μυθιστορία)

ἐνταῦθα μάχην τῶν Ἑλλήνων κατὰ Πελοπόννησον. Ὑπερῶν ὑψοῦνται αἱ φαλακραὶ κορυφαὶ τοῦ Κιθαίρωνος, εἶτα ὁ Ἐλικῶν καὶ μακρὰν ὁ Παρνασσός. Κάτω ἐξαπλοῦται ἡ πεδιάς, ἔνθα συνήθη ἡ ἀξιωμακροῦς μάχη. Πολλαχοῦ τοῦ χωρίου βλέπομεν λείψανα ἀρχαίων τειχῶν ὡς καὶ φρουρίου παρὰ τινὰ πηγῆν. Ἐνταῦθα ἐνήργησε πρὸ τίνος ἀνασκαφῆς ἡ Ἀμερικανικὴ Σχολή, ἀλλὰ τὰ εὐρήματα, ἄτινα βλέπει τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ὑπερῶν μὴδαιμνῶν. Ἐντεῦθεν ἀνεχώρησα, ἔχων ὡς συνοδὸν τὸν διδάσκαλον τοῦ Κόκλα, ὅστις μοι διηγείτο τὰ βᾶσανα τῶν δημοδιδασκάλων. Τὰ γνωρίζετε ὅλοι; τί νὰ τὰ ἐπαναλαμβάνω. Ἐπιόμαλθ' ὄροπέδιον βαδίζοντες ἐν μέσῳ ἀμπελώνων, ἐφθάσαμεν νύκτα ἤδη εἰς τὴν μεγάλην κώμην Κρικουκίου, ἔνθα τοῦ δημάρχου ἀπόντος, μοι παρέσχεν ἄστυλόν ἢ κ. δημάρχου, εὐγενέστατα φιλοξενήσασά με. Ἐντεῦθεν αἱ μὲν Θῆβαι ἀπέχουσι 2 ὥρας, αἱ δὲ Ἀθήναι 12. Τὴν 5 1/2 τῆς πρωίας ἀνεχώρησα ἐντεῦθεν βαίνων ἐπὶ τῆς ἀμαξιτῆς, τῆς διερχομένης παρὰ τὰς δευράδας τοῦ Κιθαίρωνος μετ' ὀλίγον δὲ ἐφθασα εἰς τουρκικὴν κώμην, ὁπότεν ἐκτείνεται ἀπέραντον ἐκ πτύων δάσος μέχρι τῆς Μάνδρας, τῆς Ἐλευσίνας. Εἶτα ἐφθασα εἰς τὸ χάνι Κάζα, ὑπερὸ τοῦ ὁποῦ κείται ἐπὶ βράχου τὸ ἀρχαῖον φρούριον «Ἐλευθερία», τὸ ὁποῦν ὑπερῶς τὸ ἐνταῦθα στενὸν κατὰ πάσης ἐκ Βοιωτίας ἐπιδρομῆς. Μετ' ὀλίγον διερχόμεθα παρὰ τὸ χωριὸν Μᾶζι, πρὸ τοῦ ὁποῦ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὑπάρχει τείχος παλαιοῦ φρουρίου «Κόκκινος πύργος» καλούμενον ὡς ἐκ τοῦ ἐνταῦθα χρώματος. Ἐδῶ ὑπάρχει καὶ χάνι ὡς καὶ ὀλίγον κατωτέρω ἐντεῦθεν κατὰ τὴν ἀμαξιτὴν χάριν συντομίας διήλθον μικρὰ βουνὰ κατὰφρα ἐκ πευκῶν, καὶ ὀλίγον μ. μ. ἐπανεῦρον τὴν ἀμαξιτὸν εἰς τὸ χάνι Βυλλαρί παρὰ τὸ 31 στάδιον, διανύσας μέχρις ἐνταῦθα τὴν ἡμισίαν ὁδόν. Ἐπειγόμενος νὰ φθάσω εἰς Ἀθήνας, ὀλίγον ὥραν ἔμεινα ἐνταῦθα μετὰ μίαν ὥραν ἐφθασα εἰς τὴν μεγάλην κώμην Μάνδρα, καὶ μετὰ ἄλλην μίαν εἰς τὴν Ἐλευσίνα, ἔνθα τὰ μεγαλοπρεπῆ ἔρειπα τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος. Ὁ ἥλιος ἔδουεν, χρυσίζων τὰς κορυφὰς τῶν μακρῶν ὑψομένων ὄρεων τῆς Ἀττικῆς. Γνωρίζετε, ὅτι ἐντεῦθεν ἄγει εἰς Ἀθήνας ἐντὸς τεσσαρῶν ὥρων ἡ Ἱερά Ὀδὸς ὁπότεν διήρχετο ἡ πομπὴ τῶν Ἐλευσινίων. Δι' αὐτῆς καὶ ἐγὼ ἐπανῆλθον περὶ τὸ μεσουκτιον εἰς Ἀθήνας μετὰ 12 ὥρων πορείαν ἐκ Κρικουκίου, ἐξηνητημένος ἐκ τῶν τελευταίων κακουχιῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀσθενείας, ἥτις παρετάθη ἐπ' ὀλίγον χρόνον καὶ ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν ἀφίξίν μου. Ἦδη μέχρι νεωτέρας εὐκαιρίας ἄς ἀναθέσωμεν τὴν ὁδοπορικὴν μας ράβδον εἰς τὸν υἱὸν τῆς Μαίας.

Γ. ΦΡΑΓΚΟΓΛΑΒΗ

ΤΕΛΟΣ

— Κόρη μου! ἔκραζεν ὁ Νεουτῶφ κλαυθμῶς. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάττῃ ἀπὸ πᾶν κακόν. Γένοιτο.
Μεθ' ὅ τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὴν ἠσαύθη ἐπὶ τῆς κόμης· εἶτα ἐξηκολούθησεν.
— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν ἀγαλλίαν ἣν ἔφερες ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦτου· ἤδη δὲ ὅτε τὴν ἀφαιρέεις ἀπερχομένη, ἄς εὐδοκήσῃ νὰ τὴν φέρῃς ἀλλαχοῦ μεγαλτέραν καὶ πλειότεραν.
Ἡ προσπάθεια καὶ ὁ ἀγὼν ἦτο μειζῶν τῶν δυναμένων τοῦ γέροντος καὶ ἀφοῦ συνέπληρωσε τὴν φράσιν του, ἐταλαυνεῦθη, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ. Ἄλλ' ἀναλαμβάνων ἀμέσως τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ κράτος.
— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπε. Μὴ φοβῆσθε· δὲν θὰ σᾶς δάσω τὴν θλίψιν ν' ἀποθάνω. Ἀπέλθετε τέκνον μου ἐν εἰρήνῃ.
Ἡ Κλεοπάτρα ἐξῆλθε καὶ ὁ κόμης ἔμεινε ἐπὶ πολλὴν ὥραν με τοὺς ὀφθαλμούς προσλωμένους ἐπὶ τῆς θύρας, ἐξ ἧς εἶχεν ἐξέλθει. Ἐλαβε τὸ γεῦμά του μόνος καὶ ἔμεινε μέχρι βαθείας νυκτός ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως καὶ με τοὺς ὀφθαλμούς προσλωμένους ἐπὶ τῆς θύρας ἐξ ἧς ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἔμελλε πλέον νὰ εἰσέλθῃ.
Ὁ ἐν μονῇ βίος δὲν ἦτο ἀγνωστος εἰς τὴν Κλεοπάτραν· ἄλλως τε ἡ ἐλπίς εἶχεν ἐπανέλθει εἰς αὐτὴν καὶ κατὰ συνέπειαν εὐχαρίστως ὑπέφερε τὴν μονοτονίαν του. Οἱ προκαταρκτικοὶ τύποι τῆς περὶ διαζυγίου αἰτήσεως ἐνηργούοντο ὑπὸ τοῦ δικηγόρου τῆς καὶ ἦτο ἐνήμερος περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ Νεουτῶφ, ὅστις δὲν ἐλπισμέναι νὰ τῇ γράφῃ. Πλὴν τούτων εἶχε τὴν εὐχαιριστήσιν τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Οὐλρικου.
Ὅποια ἐπιστολαὶ πλήρεις ἔρωτος καὶ ἐλπίδων ἦσαν ἐκεῖναι! Τὴν ἐβλεπεν ἤδη πλησίον του παρὰ τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν τῆς Σουηδίας καὶ ἐν μέσῳ τῶν μαγικῶν τῆς τοπίων. Ὁ τὴν ἔφερον εἶτα μετὰ τὸν γάμων τῶν ἵνα λησμονήσῃ τὰ δεινὰ, ἄτινα ὑπέστησεν. Ἦτο θλιβερόν ὅτι ἦσαν ἤδη μακρὰν ἀλλήλων ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ δὲν θὰ ἐνεθυμοῦντο πλέον τὰς θλίψεις τῶν παρὰ τὰς θελκτικὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν τῆς χώρας του. Ἦδη ὅτε ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ τὴν ἀπέκτα δὲν ὑπέφερε πλέον... Καὶ ὁμως παρ' ἀπασαν τὴν ἐλπίδα ἥτις ὑπέφωσκεν ἤδη ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δυστυχῆς γυναίκος, ἡ χαρὰ τῆς εἶχε καταστῆ ἀγνωστος πλέον. Ἐνεθυμοῦντο τὴν ἀληθὴ ἀφοσίωσιν τοῦ Νεουτῶφ!
Ἐνίοτε καθήρχετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῶν μοναχῶν, αἵτινες τὴν μετεχειρίζοντο εὐγενῶς μὲν ἀλλ' οὐχὶ μετ' ἀγάπης. Γυνὴ διαζευχθεῖσα ἢ σχεδὸν διαζευχθεῖσα τὸν σύζυγόν τῆς ἦτο αἰτία σκανδάλου δι' αὐτὰς τὰς ἐγκαταλιπούσας τὸν κόμην καὶ περιφρονήσας τὰ ἐν αὐτῷ. Πόσον θὰ ἐπεθύμειναι νὰ τὸν βλέπῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ νὰ τῷ λέγῃ: «Μὲ ἀγαπᾷς σὺ;» Ἄλλ' οὕτε οἱ κύνες δὲν εἰσέρχονται εἰς τὰς μονὰς.
Περὶ τὰ μέσῳ τοῦ Αὐγούστου ἐν τούτοις ἐγένετο ἐν Διεβίγῃ ἡ κηδεία εὐγενεῶς τίνος

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐγονυπέτησε πρὸ αὐτοῦ.

νεανίου και η Κλεοπάτρα εύρισκετο εις τὸ διαμέρισμα τῶν μοναχῶν κεκαλυμμένη διὰ μελανοῦ πέπλου. Οὐδεὶς τὴν παρετήρει ἐκ τῶν παρευριστάτων, διότι οὐδεὶς τὴν ἐγνώριζε. Μόνος ὁ Μέγας δούξ Βορίς, ὅστις ἦτο πατριάρχης τοῦ θανόντος, τὴν ἀνεζήτησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀνεγνώρισε ὑπὸ τὸν πέπλον τὴν μορφήν ἐκείνην, ἥτις ποτὲ ἦτο ἡ ὡραία Κλεοπάτρα. Ὅποια ἄλλοιῳσις. Βλέπων αὐτὴν ἦδη ἐνεθυμήθη τὴν Κλεοπάτραν, ἣν εἶχε συναντήσει ἄλλοτε ἐντὸς τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου πλήρη ζωῆς καὶ καλλονῆς καὶ ἠλησμονήσε πρὸς στιγμήν καὶ νεκρὸν καὶ νεκρῶσιμον ἀκολουθίαν. Ἦτο ἐκείνη ἡ περικαλλής κόρη, ἣν ἦδη ἐβλεπε κάττωρον μελανέιμονα καὶ ἰριδομήνην ἐπὶ ἐνάς τῶν κινῶν τῆς ἐκκλησίας; Ἦτο λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι τὴν εἶχεν ἀγαπήσει ἄλλοτε; Ναι ἦτο ἀληθὲς, διότι εἰς τὴν μελαγχολικὴν θίαν τῆς σήμερον ἐν δάκρῳ ἔρρευσεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ τιθεωστος, ἥτις παρεθύρει ἀπάσας τὰς κινήσεις τοῦ μεγάλου δούκου, εἶδε τὸ δάκρυ τοῦτο, ὅπερ ὁ Βορίς ἀπέμαξε διὰ τῆς χειρὸς του καὶ ἐσηκώθη:

— Πόσον τὴν ἠγάπα!

Μετὰ τὴν νεκρῶσιμον ἀκολουθίαν, ἥτις ἐφάνη ἀτελείωτος εἰς τὸν Βορίς, οὗτος ἀνήλθεν, ἵνα ἐπισκεφθῆ τὴν ἡγουμένην, ἣν ἐγνώριζε, ἀφ' οὗτο ἦτο κυρία τῆς τιμῆς τῆς μητρὸς του αὐτοκρατειρας.

— Δὲν ἦλθον μόνον δι' ὑμᾶς, τῆ εἶπεν, ὅταν εἰσῆλθὲν εἰς τὴν αἰθούσαν τῆς μονῆς. Ἐπιθυμῶ, νὰ ἴδω ἐπίσης, τὴν κόμησσαν Νεουτώφ.

Ἡ ἡγουμένη ἐνόμιζεν, ὅτι πάντες δύνανται νὰ κατευνάσῃσι τὰς θλίψεις των διὰ τῆς προσευχῆς, διότι αὐτὴ τὸ εἶχε κατορθώσει καὶ δὲν ἐνόει πῶς οἱ ἄλλοι εἶδύναντο νὰ ὑποφέρωσι, ἀφοῦ εἶχον τοιοῦτον φάρμακον εἰς τὴν διάθεσίν των.

— Νομίζω, τῆ ἀληθείᾳ, ὅτι στενοχωρεῖται ἐνταῦθα. Ἄλλ' ἡ ὑψηλότης σας θὰ κρίνῃ μόνη, ὅταν τὴν ἴδῃ. Ὑπάγω νὰ τὴν καλέσω.

Ἡ ἡγουμένη ἐξῆλθε καὶ σχεδὸν ἀμέσως ἡ Κλεοπάτρα εἰσῆλθε μόνη, καθ' ὅσον ἡ πρώτη ἐνόησεν, ὅτι ἡ παρουσία τῆς ἦτο περιττή.

— Κυρία, τῆ εἶπεν ὁ Βορίς, ἠθέλησα νὰ σᾶς ἴδω.

Ἡ Κλεοπάτρα ἐμεδιάσαε καὶ τὸ μεδιδιάμα τῆς εἶχε τὴν χάριν τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν.

— Ἦλθον νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἐξηκολούθησεν ὁ Βορίς, ἂν δύναμαι νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος εἰς τίποτε.

— Δὲν ἠυχαρίστησα εἰσέτι τὴν ὑψηλότητά σας διὰ τὴν ἐλευθερίαν μου, ἣν ὀφείλω εἰς αὐτὴν καὶ μόνην. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπράξα, διότι δὲν εὗρισκον λέξεις καταλλήλους νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

Ὁ Βορίς ἐποίησε κινήματι ἀρνητικόν, ἵνα ἀποφύγῃ τὰς εὐχαριστήσεις τῆς Κλεοπάτρας καὶ ἀπεκρίθη:

— Καὶ ἦδη τί ἄλλο δύναμαι νὰ πράξω; Τὸ πρόσωπον τῆς νεαρᾶς γυναίκος ἐλαβεν ἐκφραμὴν ἀνυπομονησίας.

— Οἱ τύποι τῆς περὶ διαζυγίου διαδικασίας εἶνε πολὺ μακροί, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ

ὑπόθεσις μέλλει νὰ διαρκῆσῃ πλέον τοῦ ἔτους.

— Ἔτος; ἠρώτησεν ὁ μέγας δούξ.

— Ναι... Καὶ ἐγὼ ὑποφέρω πολὺ ἐνταῦθα, καίτοι αἱ μοναχὰὶ προσφέρονται μετὰ μεγάλης καλωσύνης πρὸς ἐμέ.

— Ἐν ἔτος, εἶπε καθ' ἐαυτὸν ὁ Βορίς. Ἄλλ' ἂν μείνῃ ἐνταῦθα ἐνα εἰσέτι μῆνα, θ' ἀποθάνῃ.

Ἀφῆνης ἡ ἀνυπόμονος ἐκφρασίς ἐξέλιπεν ἐκ τοῦ προσώπου τῆς Κλεοπάτρας, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐμεγεθύνθησαν καὶ λαμβάνουσα τὴν χεῖρά του ἱκετευτικῶς τῆ εἶπεν:

— Ἄν ἠσθάνθητέ ποτε ἀγάπην τινὰ δι' ἐμέ, ἐπιστεύσατε τὴν ὑπόθεσιν, διότι ἀποθνήσκω....

Ἡ εὐτυχία.... ἤρξατο νὰ τῆ λέγῃ οὗτος ὅπως τὴν καθυσχάζει.

Ἄλλ' ἐκείνη τὸν διέκοψε δι' ἀποφασιστικοῦ κινήματος τῆς κεφαλῆς.

— Σὰς τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε ὅτι ἀποθνήσκω. Σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ τώρα. Ἄν δὲ δὲν ἐξέλθω ἐντεῦθεν ταχέως, θὰ ἐξέλθω νεκρά.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἀπῆκε τὴν χεῖρα τοῦ μεγάλου δούκου καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλίγον.

— Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε λόγος ἵνα ἀπολίσητε ἐν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ. Μείνατε ἡσυχος, θὰ φροντίσω περὶ τῆς ὑποθίσεώς σας.

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς τὸ ἀποδώσῃ, ὑψηλότατε. Ὑμεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς εἰσθε οἱ μόνου μο φίλοι.

Οὐδὲν εἶπε περὶ τοῦ Οὐλρίκου, ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἦτο τῆς παρουσίας στιγμῆς νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά του.

— Εἰς τὸ ἐπανειδέν, κυρία, εἶπε ὁ μέγας δούξ ἐτοιμαζόμενος νὰ ἀπέλθῃ.

— Χαίρετε, ὑψηλότατε. Δὲν θὰ ἐπανιδωμεν ἀλλήλους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καθ' ὅσον ἐξερχομένη ἐντεῦθεν θὰ νυμφευθῶ καὶ θὰ μεταβῶ ἀμέσως εἰς Σουηδίαν.

— Τότε χαίρετε, τῆ ἀπεκρίθη θεωρῶν αὐτὴν ἀσκαρδαμικτῶ. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τοὺς ὀφθαλμούς σας καὶ τὸ μεδιδιάμα σας. Ἐστὲ εὐτυχὴς!

Ὁ μέγας δούξ ἀπῆλθε καὶ ὁκτώ ἡμέρας βραδύτερον τὸ διαζύγιον ἐδόθη ἢ δὲ Κλεοπάτρα ἦτο ἐλευθερὰ νὰ νυμφευθῆ τὸν Οὐλρίκον.

Οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μετὰ πολλῆς ἀπλοτήτος. Ἡ Κλεοπάτρα ἐνδεδυμένη συρικὴν φοιαν-ἰσθητὰ μετέβη εἰς τὴν Σουηδικὴν ἐκκλησίαν ἐν ἧ ὁ ἱερεὺς εἶπε ὀλίγα τινὰ ἐν εἰδεί γαμηλίου λόγου. Τί δύναται τις νὰ εἴπῃ πρὸς γυναῖκα ἀσχετῶς χωρισθείσαν τοῦ συζύγου τῆς; Τὸ πολὺ ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ ὀμιλῆ περὶ τοῦ πρώτου τῆς γάμου.

Εἰς τὴν Ρωσικὴν ἐκκλησίαν δὲν ἐξεφωνήθη ποσῶς λόγος. Τρεῖς ἢ τέσσαρες φίλοι τοῦ Οὐλρίκου παρέστησαν εἰς τὴν τελετὴν καὶ οὐδεὶς ἄλλος. Ἡ Εἰρήνη δὲν ἠθέλησε νὰ παραστῆ καὶ μάλιστα ἔγραψε πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐλέγχουσα αὐτὴν καὶ προστρέφῃ πλέον ποτὲ εἰς Πετροῦπολιν.

«Ἐδωκεν», τῆ ἔγραφε, «ἀρκούν σκάνδαλον καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔχῃς τὴν φρόνη-

σιν νὰ μὴ ἐπανελθῆς πλέον ἐνταῦθα. Ἄλλ' ἂν τὸ πράξῃς, σὲ εἰδοποιῶ ὅτι ἡ οἰκία μου θὰ μείνῃ κλειστὴ πρὸς Σέβ.

Ὁ Καραμύφωρ ἐν τούτοις ὅστις ἦτο ὀλιγώτερον αὐστηρὸς ἐπέμψε πρὸς τὴν γυναῖκα καδελφὴν του προσηνὴ ἐπιστολὴν καὶ μικρὸν τι δῶρον.

Μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου ἐπανῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου διέμενεν ὁ Οὐλρίκος καὶ οὐτινος εἶχον κοσμήσει τὴν αἰθούσαν δι' ἀνθῶν, ἀλλὰ τὰ πάντα ἦσαν πενιχρά. Μετὰ μεσημέριον ἀπῆρξαντο εἰς τὴν ἐσχολὴν ὅπου φίλος τις τοῦ Οὐλρίκου εἶχε θέσει τὸν πύργον του εἰς τὴν διάθεσίν του. Ἡ ἔπαυλις αὐτὴ ἐκεῖτο πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Φιλανδίας καὶ ἡ ἐκεῖ πορεία των ἦτο τὸ πρῶτον αὐτῶν βῆμα πρὸς τὴν Σουηδίαν.

Τὸ πρῶτον πράγμα ὅπερ προσέειλεν τὴν προσοχὴν τῆς Κλεοπάτρας ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκομφὸν αἰθούσαν τοῦ ξενοδοχεῖου ἦτο κἀνίστρον ἱμπεριέχον ἄνθη, λευκὰ ρόδα, ἄνθη τῆς πορτοκαλίας καὶ διάφορα ἄλλα ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πρώτου τῆς γάμου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἄμα τὰ εἶδον ἐνεπλήσθησαν δακρύων, διότι ἀνεγνώρισεν ἀμέσως ὅτι ταῦτα προήρχοντο ἐκ τοῦ Νεουτώφ.

Πῶς ἠδύνατο νὰ διέξῃ περισσότερον τὴν πρὸς αὐτὴν μέρμηραν καὶ ἀγάπην του; Κλινοῦσα ἄνωθεν τῶν ἀνθῶν ἵνα ὀσφρανθῆ, διέκρινεν ὅτι ἐσχημάτιζον ἀνθιδέσμην ἀνωθεν τριγώνου τινὸς ἀντικειμένου, εὗρισκόμενου ἐν μέσῳ τοῦ κἀνίστρον. Ἀμέσως ἐκ περιεργείας μετεκίνησε τὰ ἄνθη καὶ εἶδε εἰκόνα τῆς Παρθένου θαυμασίας ἐπιχειρησμένην ἐκ χρυσῶν καὶ πολυτίμων λίθων ἄντι δὲ πλαισίου ἔχουσαν σειρὰν λαμπρῶν μαργαριτῶν.

— ὦ! ἐσκέπηθ ἡ Κλεοπάτρα εὖρε τὸ μέσον νὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ τὰ δεχθῶ.

Οἱ μαργαρίται καὶ οἱ λοιποὶ πολύτιμοι λίθοι, δι' ὧν ἦτο κατεσκευασμένη ἡ εἰκὼν, ἦσαν τὰ ἀγαλίσματα τῆς οἰκογενείας του δὲν δύναται τις νὰ ἀποποιήσῃ τὴν προσφορὰν ἀνάται τις νὰ ἀποποιήσῃ τὴν προσφορὰν ἀνάται εἰκόνας, οὗτω δὲ ἡ Κλεοπάτρα ἠναγκάζετο νὰ δεχθῆ ἦδη ὅτι εἶχεν ἀρνηθῆ ἄλλοτε.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Οὐλρίκος συνοφρουόμενος.

— Ὁ στρατηγὸς Νεουτώφ μοι εὐχεται εὐτυχίαν, ἀπεκρίθη ἡ Κλεοπάτρα ἐνφ ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν τινὰ εὐθεθείσαν ἐν τῷ κἀνίστρον, ἐφ' ἧς ἦσαν γεγραμμένοι αἱ ἐξῆς λέξεις:

«Σὰς εὐχομαι πᾶσαν εὐδαιμονίαν».

Μεθ' ὃ ἐξέλεξεν ὀλίγα ἐκ τῶν ὡραιότερων ἀνθῶν, τὰ ἐδωσε διὰ ταινίας καὶ τὰ ἐπέμψε πρὸς τὸν στρατηγὸν ἄντι πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως διὰ τὸ δῶρόν του.

Ἐν τῇ ἀκομφῇ ταύτῃ διαμονῇ δὲν ἠδύνατο οὐδὲν νὰ εἰπωσι πρὸς ἀλλήλους, συνεπῶς ἔσπευσαν ὅσον ἠδύναντο ταχύτερον ν' ἀπέλθωσι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἦσαν ἐν τῇ πρὸς τὴν Φιλανδίαν ὁδῷ των.

(Ἐπειτὲ τὸ τέλος)

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΩΙ ΚΥΡΙΩ ΠΑΝΩΡΙΩ

Συνειθισαμεν νὰ μὴ ἐπισκεπτόμεθα τὰ ἐργαστήρια τῶν καλλιτεχνῶν μας; ἄρνουμεθα δὲ αὐτοῖς, διὰ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως προσοχῆς εἰς τὰ ἔργα των καὶ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀνεξέδου ἐνθαρρύνσεως, ἥτις τελομένη ὑπὸ τῶν ἐχόντων καθήκον, ἱκανοποιεῖ αὐτοὺς ἠθικῶς συντελοῦσα ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν ὑλικὴν παράδον των.

Καὶ ἔχομεν ἀναλόγως πολλοὺς διαπρεπεῖς καλλιτέχνας, οὗς ἀρίστοι νὰ μαρτυρηθῶσι καὶ βαθμηδὸν νὰ γίνωσι τὴν ἰδίω φιλίαν τῶν μετασχηματιζόμενοι ἀπὸ ζωγράφων εἰς μογιατζήδες καὶ ἀπὸ γλυπτῶν εἰς μαρμαράδες ὅπως κερδίσωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Τοῦτο συμβαίνει ἂν δὲν προσβάσωσιν ἐκπαλιζόμενοι νὰ ζητήσωσι τὴν ἐκτιμῆσιν ἀλλοῦ, μακρὰν τῆς πατρίδος των, ἢ ὅποια ἔμεινε μετ' ὄνομα τῆς μητρὸς τῆς Τέχνης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μετ' ἡ χάριν.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ κινήσωμεν τὰ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἐξαίρετου νέου καλλιτέχνου μας κ. Πανωρίου, ἀπερασίσαμεν νὰ γράψωμεν ἐλάχιστον κατόπιν ἐπισκέψεως εἰς τὸ σπουδαστήριον του καὶ ἐκτιμῆσεως τῶν ἔργων του.

Ὁ κ. Πανωρίος εἶνε προσωπογράφος τέλειος, ἀκολουθεῖ τὴν νεῶν σχολὴν μετὰ πρωτοτυπίας ἰδίας αὐτῷ καὶ ἀξίας προσοχῆς. Καίτοι σπουδάζει κυρίως ἐν Μονάχῳ, φαίνεται μᾶλλον γαλλίζων τὸ ὄρος; ἄνευ δὲ ὑπερβολῆς ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς θεᾶς οἰουδῆποτε τῶν πινάκων του μεταφέρει τὸν θεατὴν εἰς Παρισιανὸν atelier. Ἐχει εἰς βαθμὸν ἐντελῆ κατανοήσῃ τὴν θεωρίαν τοῦ φωτός καὶ τῶν σκιῶν, διὰ δὲ τῆς ἐναρμονίου οικονομίας τῶν χρωμάτων καὶ τῶν μυστηριωδῶν βαθμιαίων μεταπτώσεων ἐπιτυγχάνει τὴν ἀνεκφραστον τοῦ ὅλου ἐνότητά ἡenveloppe κατὰ τὴν Γαλλικὴν τεχνικὴν ἐκφρασίαν, ἢ ὅποια γοητεῖ τὸν ὀφθαλμὸν προξενούσα ἀκραίαν τὴν ἐκ τῆς ἐντυπώσεως αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν.

Ὁ κ. Πανωρίος ἀριστος ἄλλως σχεδιαστής δὲν φονεῖ τὰ πρότυπά του ὅπως τὰ μεταφέρει ἐν ἀκριβεῖ ἀκίνητα καὶ ἄνευ ζωῆς ἐπὶ τοῦ πανίου ὡς πολλαῖς συμβαίνει παρὰ τοῖς καλλιτέχναις, οἵτινες ζητοῦσι τὴν γεωμετρικὴν ἀκρίβειαν ἐν τῇ ζωγραφικῇ. Ἐν τῷ πυξίῳ τῶν χρωμάτων αὐτοῦ ἐνυπάρχει ἡ ζωὴ, ἣν διοχετεύει, ἀναμιγύων τὴν ἰδίαν προσωπικότητα, διὰ τοῦ χρωστήρος του μετ' ἀφελείας, γεινώσεως ὄντως τὴν γοητείαν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεατοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς καλλιτέχνης.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁ κ. Πανωρίος ἀγαπᾷ τὴν τέχνην του εἰλικρινῶς. Τὸν εἶδομεν σφόδρα συγκεκμημένον ἐνώπιον τῆς μίμης τελειωμένης προσωπογραφίας ἐκλεκτῆς δεσποινίδος ἐν λεπτῇ στολῇ χοροῦ, ἣν γράφει ἐπὶ ἐδάφους ἐλαφρῶς ὑπορούσι. Ὅταν δὲ ἀνῆκει εἰς τὸ εὐκολώτερον εἶδος, Συνεβούλουσαμεν φιλικῶς τὸν καλλιτέχνην νὰ ἀφίσῃ τὸ ἔργον του ἀτελείωτον ἐκ φόβου μήπως ἡ προσθήκη λεπτομερειῶν τινῶν τῷ

ἀφαίρεσιν ἀνεκφραστον τι, ὅπερ προσδίδει αὐτῷ ἡ πλήρης ἄρμονία τοῦ ἐδάφους πρὸς τὸν χρωματισμὸν τοῦ προσώπου καὶ τῆς ἐνδυμασίας. Ὅτι ὅμως κυρίως χαρακτηρίζει τὸν πίνακα τοῦτον τοῦ κ. Πανωρίου εἶνε ἡ ἐκφρασίς των ὀφθαλμῶν, οἵτινες οὕτως εἰπεῖν παρακολουθοῦσι τὸν θεατὴν καὶ πέραν τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ καλλιτέχνου καὶ ἠοιοεῖ οἰκισιοποιήσεως ἀρετῶν ἀνηκουσῶν μᾶλλον εἰς τὴν γλυπτικὴν παρὰ εἰς τὴν ζωγραφικὴν.

Ἄλλ' ὁ κ. Πανωρίος ἀκοπῆ νὰ ἐκθέσῃ τὰ ἔργα του ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἔχομεν δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ἀληθεῖς γνώσταί θείλουσιν ἐκτιμῆσῃ κατ' ἀξίαν τὸ καλλιτεχνικόν του τάλαντον, περὶ οὗ προχείρως ἔγραψαμεν σήμερον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον περὶ δεκαπενθημέρου παρατάσεως τῆς προεδρίας πρὸς ἔγγραφον εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους.—Ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ πατριάρχου Φωτίου, ὁ καθηγητῆς τῆς θεολογίας κ. Α. Διομ. Κυριακὸς ὠμίλησεν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, ἀναπτύξας τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ.—Παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Κέας ἐναυάγησε τὸ ἀεροπλοῖον «Ἀνδριάνα Σταθάτου» τῶν ἀδελφῶν κ. Σταθάτων ἐκ τοῦ πληρώματος ἐπιγίγησαν ὀκτώ, ἐξ ὧν δύο μηχανικοὶ Ἄγγλοι.—Παρὰ τὴν ἠμερῆς τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Ζαχαροπλαστῶν».—Ἀπῆλθεν ἐκ Κερκύρας κατευθυνόμενος εἰς Αἴγυπτον ὁ διάσημος ἱατρὸς Κώχ.—Ἡ Γαλλικὴ γερουσία ἐδέχθη ἀσυζητητῆ τὴν ἐμπορικὴν σύμβασιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος.—Τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα κατέπλευσαν εἰς Πειραιᾶ ὑπὸ τὸν μοίραρον κ. Τανάκη δύο Ἰαπωνικὰ θωρηκτά, ἅτινα διαμενάντα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀπέπλευσαν κατευθυνόμενα εἰς Πόρτ-Σαίτ.—Ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν ἐπιγίγησαν τμήμα ἐγγύανσεως διὰ τὴν ἀποξήρανσιν ἐλαῶν.—Ἀρκεῖται εἰς Ἀθήνας χάριν ἀναρρώσεως, προσβληθεὶς ἐν Ἰνδίας ἐκ βρογχιτιδός, ὁ δευτέρτοκος υἱὸς τοῦ Τσάρου μέγας δούξ Γεώργιος.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Τηλεγραφοῦσιν ἐκ Βερολίνου ὅτι ὁ ἱατρὸς Δίβριχ εὖρε νέον φάρμακον τῆς φθίσεως ἀνώτερον τῆς Κωχίνης.—Τὴν παρελθούσαν τετάρτην ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου, μεγάλα ἔορτα ἐγένοντο καθ' ἅπασαν τὴν Ρωσίαν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Γαλλικὴ βουλὴ παρέδεδετο διὰ ψήφων 341 κατὰ δὲ τὴν πίστωσησιν 500,000 φρ. διὰ τὰς ἀναγκαφὰς τῶν ἔργων. Ὁ κ. Βουρλό, ὑπουργὸς τῶν καλῶν τεχνῶν ὑποστηρίζων τὸ νομοσχέδιον ἀπερήνατο, ὅτι ἡ Γαλλία εἶχε ἐπιστημονικὸν καὶ πολιτικὸν συμφέρον νὰ ἐπιδικῆσῃ τὰς ἀνασκαφὰς, ὧν ἐνεκα θὰ δοξασθῆ.—Κατὰ τὰς γενόμενὰς προχθεῖς ἀρχαιοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ἐξελέγησαν, πρόεδρος ὁ κ. Ἀλ. Κοντόσταυλος, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Σ. Φιντικλῆς, γραμματεὺς ὁ κ. Στ. Κομμανοῦδης καὶ ταμίαις ὁ κ. Γ. Νικολαΐδης σύμβουλοι δὲ οἱ κ. Δ. Τζιβαλόπουλος, Ἀγγ. Ἀγαθόνος, Π. Καββαδίας, Δ. Φίλιος, Σ. Δραγούμης, Θ. Σοφοῦλης καὶ Α. Οἰκονόμου.—Ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτῆς τῆς Ἰαπωνίας κ. Ναντουγιέ πρόκειται κατ' ἐντολήν τῆς κυβερνήσεως του νὰ ἰδρῆσιν Ἰαπωνικὴν ἀκαδημίαν, ἀνεβλόν πρὸς τὰς ἦδη ὑφισταμένας ἐν Ἀθήναις ἕνεκα ἀρχαιολογικῶν σχολῶν.—Ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ καθηγητῆς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ πανεπιστη-

μίου τοῦ Πανόρου καὶ διευθυντῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Μουσείου τῆς Ἰταλίας κ. Ἀντωνίου Σαλινας, ὅπως λάβῃ γύφωνα ἀποτυπώματα τῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις μουσείοις σπουδαιότερων ἀρχαιολογικῶν κειμηλίων διὰ τὸ ἐν Ρώμῳ Μουσείον.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Κ. Μουσοῦρος, διακριθεὶς ἐν τῇ διπλωματικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Τουρκίας ὡς πρεσβευτῆς ἐν διαφόροις πρωτεύουσιν, γνωστὸς δὲ καὶ διὰ τὴν ὕψ' αὐτοῦ γενομένην μετάφρασιν τῆς «Τριλογίας τοῦ Ἀλφόνσου» εἰς τὴν Ἑλληνικήν.—Ἀναγινώσκον ἐν τῇ «Ἐνῆ Ἐφημερίδι»: «Ἐν τῇ «Ἐβδομάδι» ἀπλήτως ἀναγινώσεται τὸ περιπαθὲς, τὸ πλήρες ποιητικῶν εἰκόνων ποίημα τοῦ ἐθνικοῦ μᾶς ποιητοῦ κ. Α. Παράσχου. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος ἐντέλως διακεκομημένη μετὰ χαρίσματα τῆς μουσικῆς, περιβαλλομένη δὲ μετ' ὄλην τὴν πλουσίαν τῆς φαντασίας αἴγλην καθίσταται ἐξ ὅπως μαγευτικῆ, ἐξ ὅπως ὡραία. «Ὁ γέρω-Δράκος» εἶνε ἐν τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ ποιητοῦ μᾶς.—Ζωηρὰν ἀίσθησιν προὔθενσεν τῷ κοινῷ τῆς Γερμανικῆς πρωτεύουσῆς τὸ νέον δράμα τοῦ Γερμανοῦ Βίλδενβρουχ ὁ «Νέος Ἀρχων» οὗ κύριον πρόσωπον εἶνε ὁ κόμης Σχβάρτςμπεργκ, ἀγωνιστὸν ἂν τὸ δράμα περιέχει ὑπανιγνύμενος ἐπὶ τῆς παρουσίας τῶν πραγμάτων καταστάσεως, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ δεκνύει μέγα πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδιαφέρον.—Ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ κ. Flinders Betrie ἐν Αἴγυπτῳ νέον ἀπόσπασμα τοῦ Ἑυριπίδου ἐξ ἄλλων δὲ μετ' αὐτοῦ εὐρεθέντων ἐγγράφων, εἰκάζεται ὅτι τοῦτο ἀνεγγραφή κατὰ τὸ 230 π. Χ.

Τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Κ. Δ. Κρυστάλη, οὐτινος οἱ μὲν ἀναγνώσται ἡμῶν μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ἀγάπης παρακολουθοῦσι τὰ πλήρη ἐθνικοῦ ἀρώματος ἔργα οἱ δὲ κριταὶ τοῦ Φιλαδελφείου ποιητικῶν διαγωνισμῶν ἐπήνεσαν τὰ ποιητικώτατα Ἄ γ ρ ο τ ῖ κ α.—εὐχαρίστως θὰ ἴδωσιν οἱ φιλόμουσοι πάντες ἐκδιδομένην κομῆτον τόμον ποιήσεων—αὐτὰ ταῦτα θὰ ἐπανιθύνται.

Ἡ «Ἐβδομάς» εὐχαρίστως δέχεται ἐντολὰς πρὸς ἔγγραφον συνδρομητῶν.

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ

Τὸ δημοτικὸν Θέατρον Ἀθηνῶν παρεχωρήθη εἰς τὸν κ. Ἀν. Τσόγαν ἀναλαθὸντα τὴν ἐργολαβίαν Ἰταλικῶν μελοδραματικῶν θεάσων.—Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐτησίως καλλιτεχνικῆς διεθνοῦς ἐκθέσεως τοῦ Μ. νάχου, καθρητισθῆ ἦδη διὰ τὸ 1891 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ζωγράφου καθηγητοῦ Φρίτς Οὐδδ.—Ἀπέθανεν ἐν Φλωρεντίᾳ ὁ ἰδίᾳ ἐπὶ προσωπογραφίᾳ διακρινόμενος ζωγράφος καὶ γλυπτῆς Κάρολος Στάουερ.—Ἀπεθίκεν ἐν Βιέννῃ ὁ διαπρεπὴς ἀρχιτέκτων Χάνσεν ὁ ἐκπονήσας τὸ σχέδιον τοῦ Ἑθνικοῦ πανεπιστημίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΒΕΓΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Εἰς τὸ Μουσείον τοῦ Μπετόδ ἐν Βιέννῃ ἐκληροδοτήθη ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ τῆς ἐν Βιέννῃ ἀνακτορικῆς ἐκκλησίας, εἰκὼν τῆς κομητῆς Θερεσίας τῆς Βρουνοβικ, τῆς ἀθανάτου ἐρωμένης τοῦ ἐξοχου μουσικοῦ.

ἂν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία, γράφει ἐπὶ τῇ εὐκαρίᾳ ταύτῃ ἡ ἐφημερὶς τῆς Βόννης, ὅτι μόνον ἡ κόμησα Θερεσία τῆς Βρουνοβικ ὑπέβη τὴν μνηστῆ τοῦ Μπετόδ. Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1806 ὁ Μπετόδ ἐπεσκέπηθ τὴν οἰκογένειαν Βρουνοβικ ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἐκεῖ δὲ συνέθεσε τὴν μεγάλην σονάταν του τὴν ἐπικληθεῖσαν appassionata, τὴν ὅποιαν ἀπέρωσεν εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς κομητῆς Φρόντς, μεθ' οὗ διετέλεσε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του εἰς σχέσις στενάς. Εἰς μίαν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν ἔγραψε: «φιλησέ μου τὴν ἀδελφὴν σου Θερεσίαν», ἀκριβῶς δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν του ἐξ Οὐγγαρίας ἔγραψε τὴν ἐξῆς περιπαθῆ ἐπιστολὴν: «Μείνε ἡ μόνη μου καὶ πιστὴ ἡγάπη, σὺ ἥτις εἶσαι τὸ πᾶν δι' ἐμέ, ὅπως ἐγὼ θὰ μένω πάντοτε εἰς σὲ πιστὸς—τὰ λοιπὰ δὲ, ὅτι ποτὲ μᾶς συμβῆθὲ θὰ ἐπιλήθωσιν ἐκ Θεοῦ. Ἄλλ' ἡ τύχη δὲν ἠγάπησε τοὺς ἐραστὰς καὶ ἀπέθανον ἀμφότεροι ἀγαμοί. Τὸ τελευταίον

δείγμα τού έρωτος τού μεγάλου μουσικού υπήρξεν ή αφιέρωση άλλης περιπατούσας σούτας του τώ 1809 τής Fisdu-Sonnate (op. 78). Το επόμενον έτος διαλύθησαν οι άρραβάνες, έκτοτε δε ούδαμου εις τά έργα τού Μπετόβεν αναφέρεται τό όνομα τής νομήσης. Αποθήσκουσα όμως άφηκεν εις τόν ένδοξον έραστήν της πολυτιμώτατον ένθύμιον, τήν εικόνα της εις μέγεθος τριών τετάρτων τού φυσικού έν προτομή με τήν επικρατούσαν τότε άρχαίκήν περιβολήν κάτωθι δε τής εικόνας υπήρξεν ή έτι και νυν σωζομένη επιγραφή :

«Πρός τό σπάνιον πνεύμα, τόν μέγαν καλλιτέχνην, τόν άγαθόν άνθρωπον.»

Οι καλλιτέχναι τής Κοπεγχάγης επινόησαν εύρωσόν τρόπον, δι' ού μόνον κόπον και μέ όλίγον καιρόν πάν όποιον θέβασαν, ήλθον εις βοήθειαν τών άέργων έργων. Οι γλύπται τής Δανικής πρωτεύουσας έσκέφθησαν ότι ή χιών, ή στοιβασμένη εις παχέα στρώματα έντός τής πόλεως ήδύνατο νά χρησιμοποιηθί προσωρινώς άντι μαρμάρου, και ούτω διαπλάττοντες τήν εφθονόν χιώνά εσηματίσαν εις διάφορας θέσεις τής πόλεως πολλά καλλιτεχνικά συμπλέγματα, άγάλματα ή μνημεία. Τα έφημερα ταύτα έργα εξετέθησαν εις θέαν τού δημοσίου άντι μικρού τιμημάτος, ούτω δε συνήχθη τό ποσόν 20,000 κορωνών, τό όποιον διανεμήθη εις τούς πάσχοντας εργάτας.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ά γ ρ ά μ π ε λ η. Μας ήσσε πολλ., τό όνομά σας.— Στ. Α. Μ. λ ά ν ο ν φύλλα έστάλησαν εξ άρχής.— Π. Κ. Η. Κα ρ δ ί τ σ α ν. Έλήφθησαν. Η δ. Ε. Έ. ένεγράφη. Εύχαριστούμεν.—Σ. Κ. Π ό ρ ο ν Φ. Γ. Κα-

λά μ α ς. Έλήφθησαν.—Π ό μ ... Άνοθέστην εδών και... Βίω νι. Είνε πνευματικών γεύμα τό όποιον... και αυτός ό Δαμοκλής δέν θά άντλήσασε με τό ίδιόν του. Έκείνος είχε ένα μόνον φόβον ένψ όμεις. ... — Μ* 18ε Les merveilles de l'architecture par Lefevre.— Ν. Τ. Α. Σ ό ρ ο ν. Π Ε ρ ! ! — Κ. Β. Κ. Ρ ό δ ο ν.— Μ. Ν. Ε)πο λ ι ν.—Στ. Στ. Ά ρ γ ο ς.—Εύλ. Μ. Γ. ε ν ε ύ η ν.—Μ. Τ. Ν., Ε. Μ. Ι., Κ. Ε., Α. Π. Ρ. 1 ω ά ν ν ι ν α.—Κ* Άκακάλληλον και άπολύτως και σχετικώς.— Έμμ. Ψ. Ρ. Σαρτέ. Έκαστολή έλήφθη εύχαριστούμεν. Άμα ως λάβωμεν χρηματοδέρα θά έκτελέσωμεν τάς δέκα έντολάς σας.—Τοίς κ. κ. Παναγιώτη Άθανασιάδη και Διάκω Λογικωτάδη εις Α γ γ λ ο ν. Παράκαλομεν νά λάβωμεν τέλος μίαν άπάντησίν σας. Τήν αύτην παράκλησιν αποτεινομεν και τώ πανοσιωτάτω ήγουμένω κ. Ανθίμω Άντωνοπούλω.—Π ε ρ ι τ τ ώ Κω γ κ ο λ ι ν. Άνεγγύωμεν και πάλιν τήν επιστολήν σας έκείνην και εύρομεν αύτην άριστον δικαιολογητικόν και άριστον δπλον κατά τών άδιακρίτων...

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Έξεδόθησαν

Νέος Ηυθαγόρας, περιοδικόν επιμήνιον, υπό Θ. Δομίνου. Φύλλον 4ον.

Λεξικόν εγκυκλοπαιδικόν, εκδιδόμενον τή επιμελεία Ν. Γ. Πολίτου. Τόμ. Β' Φύλ. 16. (Άτλας—Άτσιγκανος). Μπάρτ και Χίρετ εκδόνται.

Άνατολικά Μελετήματα : Περί Γουρουκών, έθνολογική μελέτη υπό Μ. Τσακυρόγλου ιατρού.

Άγγέλλονται

Άγροτικά : Πρόλογος.—Τό Νεραϊδόπαιδο.—'Ο Ήλιος κ' ή Νύκτα.—'Η Καπετάνισσα.—'Η Νησιωτοπούλα.—'Η Θερίστρα.—'Η Τραγουδίστρα κι' ό Βασιλιάς.—'Η Ποδιά τής Μαρίας.—'Η Βοσκοπούλα.—Τραγουδο τού Τρύγου.—'Ο Ψάρας.—'Η Χιονούρα.—Τό Συναπάντημα.—'Η Φλογέρα.—Τό Τραγουδι τής Αυγερής.—'Η Κατάρα.—Τό Μαγνέσκο Μαντήλι.—Τό Τάμα τής Άρχοντοπούλας.—'Η Πεντάμορφη. (Έπαινεθήνα κατά τόν Φιλαδέλφειον ποιητικόν διαγωνισμόν τού 1890) υπό Κ. Δ. Κρυστάλλη.

Έξ τεύχη (5—10) τών Μνημείων τής ιστορίας τών Αθηναίων τού κ. Γρ. Καμπούργλου, δι' ών συμπληρούται ό Βος τόμος παρασκευάζονται προς έκδοσιν πάντα όμοι. Έν αύτοις, πλην άλλης ανέκδοτου ύλης περιέχονται : 4. 'Η ΠΟΝΗΣΙΣ τού Χριστοφόρου Άγγέλου εκ τού μοναδικού πρωτοτύπου τής Οξφόρδης, 6. Μεγάλη σειρά ανέκδοτων έγγραφών περί τών Χριστιανικών Αθηνών μετά εισαγωγής υπό τού κ. Μ. Γεδεών γ. Μονογραφία περί τού Αθηναίου Πατριάρχου Καρυκη, υπό τού κ. Α. Π. Κεραμέως, δ. Άνεκδοτος κώδη προκασσιμύων μετά τής εισαγωγής τού κ. Α. Μουφερράτου και ε. Πολυπληθής γενεαλογικά σημειώματα μετά εισαγωγής τού κ. Κ. Χρηστομάου. Έπίσης έκτυπoutai και τό Δον τεύχος τής «Ιστορίας τών Αθηναίων καθυστερήσαν ένεκα τής ανακαλύψεως έν Κωνσταντινουπόλει πολυτίμων σχετικών έγγραφών αντιγραφόμενων ήδη.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

είνε ή ώραιότερα και λεπτοτέρα μυθιστορία εξ όσων μέχρι τούδε έδημοσίευσε η «Έβδομάς»

Μετάφρασις εκ τού Γαλλικού.—'Ο συγγραφέας επεθύμησε τά μείρη άγνωστος.

Άξιότιμο Κόριο,

'Η Έβδομάς, φύλλον εβδομαδιαίον και εύρυτάτην έχον διάδοσιν, δημοσιεύει έν τή 12 αύτης σελίδι άγγελίας εκ τών χρησιμώτερων εις τήν κοινωνίαν και τάς καθ' ήμέραν σχέσεις της, ιδία δε δρομολόγια άτμοπλοίων και σιδηροδρόμων, γνωστοποιήσεις Έταιριών και Τραπεζών, Βιομηχανικών καταστημάτων, Βιβλίων νέων, Γραφικών και έν γένει Έμπορικών ειδών, έτι δε και διευθύνσεις εκείνων, οίτινες ένεκα τού επαγγέλματός των επιθυμοῦσι νά είνε γνωστή ή διαμονή και κατοικία των.

Θεωρούντες περιττόν νά σάς επώμεν πόσον είνε και δι' Υμās συμφερούσα ή καταχώρισις καλλιτεχνικάτα στοιχειοθετουμένων άγγελλιών, έν φύλλω εύρυτάτης κυκλοφορίας και επί ήμέρας πολλάς εκτε-

θειμένω εις τά βλέμματα τών αναγνωστών του, τών εκλεκτοτέρων τούτέτι τάξων, προς δε τώ μόνω, εκ τών δημοσιευόντων άγγελίας παντός είδους, κυκλοφορούντι έν άπάσαις ταίς υπότην Τουρκίαν Έλληνικαίς πόλεσι, αίτινες ούτω, δια τής Έβδομάδος, και με τήν Ελλάδα και προς άλλήλας έρχονται εις άμισον επικοινωνίαν, άρκούμεθα εις τό νά γνωρίσωμεν ύμιν, ότι τιμή καταχωρίσεως δι' έκαστον στίχον (μήκους 5 ύπεκ.) είνε: άπαξ μέν λ. 30, τρις 60 και δια πλειοτέρας φορές κατ' αποκοπήν. Δι' άποστολήν δε κινητών άγγελιών, έντός τών φύλλων τής Έβδομάδος, τιμή ώρισθη δρ. 25 κατά χιλιάδα.

Εις τούς κ. κ. συνδρομητάς γίνονται έκπτώσεις.

Δέξασθε κτλ.

(Έκ τού Γραφείου τής Έβδομάδος)

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμήμα Πειραιώς--Κορίνθου--Πατρών

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεύς άν.	6.25π	11.25	1.45	Πάτραι άν.	7.40π	11.45	—
Άθήναι »	7.—	12.—	2.90	Αίγιον »	9.24	1.03	—
Κόρινθος άφ.	10.—	2.54	5.45	Κόρινθος »	1.20π	4.10	7.—π
Αίγιον »	1.57	5.55	—	Άθήναι άφ.	4.30	7.10	10.22
Πάτραι »	3.35	7.15	—	Πειραιεύς »	5.—	7.40	10.55

Τμήμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

	π. μ.	μ. μ.		π. μ.	μ. μ.
Κόρινθος άν.	10.25	4.15	Μύλοι άν.	—	1.10
Άργος άφ.	12.17	6.28	Ναύπλιον »	9.30	—
Ναύπλιον »	—	7.05	Άργος »	10.10	1.40
Μύλοι »	12.45	—	Κόρινθος άφ.	12.25	3.42

Τμήμα Πατρών - Πύργου

	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.		π. μ.	μ. μ.	μ. μ.
Πάτραι άν.	7.20	4.15	2.—	Πύργος άν.	7.—	2.—	3.05
Άχαία άφ.	8.15	4.57	2.55	Γαστούνη »	8.24	3.12	4.40
Μανωλάς »	9.18	5.48	4.—	Λεχαινά άφ.	8.47	3.33	5.05
Λεχαινά »	9.47	6.15	4.40	Μανωλάς »	9.19	4.06	7.15
Γαστούνη »	10.20	6.46	7.22	Άχαία »	10.11	4.58	8.13
Πύργος »	11.40	8.05	8.50	Πάτραι άφ.	10.55	5.50	9.15

Τοπικά άμαρσοτοιχία καθ' έκάστην εις όλα τά τμήματα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΜΜ. Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

2.—'Οδός Χρυσοσπηλαιώσεως—2.

Εις τό άνωτέρω νεοσάτατον βιβλιοπωλείον εδρίσκονται και πωλούνται τά εξής μυθιστορήματα εις τάς εξής τιμάς :

Δράματα Ηαρισίων Τόμ. 3 Δρ. 7.—	Έρυθρά Διαθήκη. Τόμ. 2 Δρ. 4.—
Άθλοι Ροκαμβολ. » 2 » 8.50	Μικρά Μήτηρ . . . » 4 » 2.—
Άνάστασις » » 2 » 7.50	Ίατρός Ραμά . . . » 1 » 2.—
Τελευταία λέξις » » 2 » 4.50	Ίατρός τών πτωχών » » 1.80
Η φράσις Άνθοκόμος » » 2 » 3.50	Φρούρεον Καρπού συνέχ. » 2.50
Αί Άθλιότητες τής Άγγλιας, έξεδόθη ό πρώτος τόμος » » 3.50	Τό τέκνον τού έραστού. συνέχ. » 2.50
Η Παναγία τών Παρισίων . . . » 2.50	Η Άνυμφος Μήτηρ Οί Άθλοι τού Δουδίνου. . . . . Τόμ. 2 Δρ. 3.50

Τά άνωτέρω άποστέλλονται ελεύθερα ταχυδρομικών τελών εις πάντα προαποστέλλοντα τό άντίτιμον. Διά τούς έν τώ έξωτερικώ αί τιμαί ύπολογίζονται εις φρ. χρυσά.

Πάσα αίτησις δέον νά άπευθώνηται :
Πρός τόν κ. Έμμ. Ν. Γεωργιάδην, Βιβλιοπώλην-Έκδότην
'Οδός Χρυσοσπηλαιώσεως 2—Άθήνας.